

Sammenspilsproblemer i det danske pensionssystem

En analyse af konsekvenser for pensionsopsparing i lav- og middelindkomstgrupper.

Vejleder: Johannes Andersen

Antal anslag: 101.167

Antal sider: 72

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Problemformulering.....	4
Metode	5
Afgrænsning.....	6
Definition af sammenspilsproblemerne	7
Det danske pensionssystems opbygning	8
Søjle 1.....	9
Folkepension	9
De forskellige folkepensionstillæg.....	10
Ældrecheck.....	11
Varmetillæg.....	12
Boligydelse	13
Delkonklusion.....	15
Søjle 2.....	17
Søjle 3.....	19
Delkonklusion.....	20
Pensionstyper	20
Aldersopsparing.....	21
Ratepension	23
Livsvarig livrente	25
Delkonklusion.....	26
Frie midler kontra aldersopsparing i et investeringsmæssigt perspektiv ..	27
Delkonklusion.....	37
Hvordan er de forskellige faggrupper stillet ved pensionering?.....	38
Delkonklusion.....	48
Free-ridere-problematikken	48
Differencering af pensionsindbetalingen/forsikring i de forskellige pensionsselskaber.....	50
Optimal pensionsudbetaling.....	58
Delkonklusion.....	60
Pension systemets kompleksitet i et rådgivnings perspektiv.....	61
2025-planen.....	63
Den nye aldersopsparing	63
Ekstra jobfradrag og pensionsfradrag.....	66
Obligatorisk pensionsopsparing	67
Forslag til forbedringer/udvikling i det danske pensionssystem.....	68
Konklusion	70
Kildekritik.....	72
Litteraturliste.....	73
Artikler og publikationer	73
Kilde referencer	74

Indledning

Mange lande mener, at Danmark har et af de bedste pensionssystemer i verden. Siden 1800-tallet har den danske stat haft fokus på at opbygge den velfærdsstat, som vi kender til i dag, hvor pension for ældre er almindeligt. Men hvad betyder velfærdsstat egentlig i ordets forstand? Definitionen af velfærdsstat beskriver velfærdsforskeren Gunnar Viby Mogensen som ”en statsform, der ikke overlader fordelingen af samfundets goder til markedet alene”¹, hvilket betyder, at lige meget om man er rig eller fattig, har man ret til skolegang, adgang til sygehuse og krav på økonomisk støtte ved arbejdsløshed og alderdom.

Et af velfærdsstatens hovedområder har altid været at sikre rimelige levevilkår for den ældre generation i Danmark i form af en statsstøttet pensionsordning. Reformen er dog blevet bygget op med tiden og er gået fra udelukkede at være til de svageste i samfundet til at være en ordning for alle i større eller mindre grad.

I starten af 1990'erne indtræffer arbejdsgiveradministrerede pensioner, der gør det muligt for den enkelte borger selv at spare til alderdommen i højere grad. Men er det danske pensionssystem lavet til at favne alle de forskellige indkomstgrupper, der findes? Eller har vi lavet et system, der gavner dem med de højeste indkomster, mens vi 'taber' en stor del af arbejderklassen på gulvet?

I denne opgave vil jeg belyse kompleksiteten i vores pensionssystem og se på, hvorvidt vores system favner de forskellige indkomstgrupper. Derudover vil jeg belyse, hvilke tiltag politikerne har lavet for at gøre det mere attraktivt at spare op til pension, og hvad de har gjort for at tilgodese den del af befolkningen, der ikke har gavn af fradragsmuligheden, som nogle af pensionsopsparingstyperne giver. Herunder vil jeg også analysere, hvorvidt det giver mening at lave en lovgivning, der bestemmer, at alle arbejdsgivere – herunder også selvstændige – skal betale en vis procentdel ind til pension, og hvad konsekvensen for den enkelte borger ville være heraf.

¹ <https://faktalink.dk/titelliste/velfaerdsstaten>

Problemformulering

Jf. en undersøgelse² lavet af ATP i 2017 er mange danskere ikke motiveret til at spare op til pension. Derfor vil jeg undersøge, hvilke konsekvenser sammenspilsproblemerne i det danske pensionssystem har for den del af den danske befolkning med lav og mellem indkomst?

Ovenstående problemformulering vil blive belyst med følgende spørgsmål:

- Hvad er definitionen af sammenspilsproblemet, og hvordan kan det beskrives?
- Hvad er baggrunden for det danske pensionssystem og dets oprindelse/opbygning?
- Hvilke muligheder er der for at spare op til pension, og hvilke fordele/ulemper er der ved dem?
- Kan det med vores setup i Danmark betale sig for den del af befolkningen med lavere indkomst at spare op?
- Hvor stor en betydning af den valgte opsparingsform for de specifikke indkomstgrupper?
- Hvad går 2025-planen ud på, og hvilken påvirkning vil den have på de forskellige indkomstgrupper?
- Hvordan vil man kunne udvikle det danske pensionssystem?

² <https://www.atp.dk/dokument/167-1-ud-af-5-beskaeftigede-danskere-halter-bagefter-med-pensionen>

Metode

I denne opgave analyseres gældende pensionsregler, sociale ydelser og allerede lovbestemte ændrings betydning for afhjælpning af sammenspilsproblemet, heriblandt regeringens 2025-plan.

Desuden analyseres sammenspilsproblemet med marginale modeller, der beskriver, hvor meget en pensionsopsparer mister i marginalindkomst før skat ved yderligere pensionsopsparing.

Derudover vil der blive lavet beregninger på konsekvenserne af, at personer i lav- og mellemindkomstgruppen sparer op til pension, og her vil blive refereret til sammenspilsproblemerne i form af brandbeskatning. Desuden analyseres, hvordan man optimerer pensionsudbetalingerne.

For at kunne analysere ovenstående tager opgaven udgangspunkt i tre forskellige cases, som fremgår af skatteministeriets faktaark "Skattelempelser for familietyper", hvor der bliver gået ud fra gennemsnitslønnen og indbetalingsprocenten til pension for en HK'er, en LO'er og en funktionær. Ingen af indkomstgrupperne betaler topskat.

Da det danske pensionssystem består af et grundbeløb og nogle ekstra tillægsydelser, man kan opnå, hvis man ikke har en pensionsopsparing, eller ens pensionsopsparing er meget begrænset, vil opgaven derfor belyse kompleksiteten i det danske system ved brug af et interview med nogle pensionsrådgivere i finanssektoren.

Til at besvare opgavens analysedel vil der blive anvendt materiale, litteratur, undersøgelser og diverse data samt teori fra undervisningen.

Afgrænsning

I opgaven fokuseres der udelukkende på de sammenspilsproblemer, nogle indkomstgrupper oplever ved at spare op til deres alderdom via en arbejdsgiverbetalt/privat pensionsopsparing, hvorfor der afgrænses fra hele efterlønsproblematikken.

Derudover afgrænses opgaven til, at der kun tages udgangspunkt i folkepensionsalderen, hvilket betyder, at beregninger, der er medtaget, vil være med udgangspunkt i pensionering ved 69 år. Der afgrænses derfor for personer, der ønsker at gå tidligere på pension ved brug af private ordninger, samt personer, der ønsker at være længere tid på arbejdsmarkedet og derfor udskyder deres folkepension for at opnå en højere udbetaling ved pensionering.

ATP vil fremgå i nogle af beregningerne med et beløb på 15.000 kr. Beløbet der kommer til udbetaling fra ATP, vurderes at være så lille at det ikke vil have den større betydning. Derudover vil tjenestemandspension heller ikke blive nævnt i denne opgave.

I Danmark har man mange forskellige tillæg til pensionister, hvilket opgaven også vil belyse en stor del af. Der afgrænses dog for bl.a. indefrysning af ejendomsskatter, helbredstillæg, flextrafik samt diverse tilskud til hjælp i hjemmet og medicin.

I beregningerne afgrænses der for diverse transaktionsomkostninger, depotomkostninger, fondsomkostninger, provision og diverse gebyrer. Derudover vil der investeringsmæssigt blive taget udgangspunkt i et afkast ud fra Samfundsforudsætningerne, som blev fastlagt af Finans Danmark og Forsikring & Pension i efteråret 2019. Dog kan der forekomme variation i denne for at se på, hvad renten har at betyde ud fra forskellige udfald.

Definition af sammenspilsproblemerne

Danmark har opbygget et godt og solidt pensionssystem, dog er det ikke fejlfrit. Når man ser på pensionssystemet, er der nogle sammenspilsproblemer eller såkaldt 'brandbeskatning' for særligt den indkomstgruppe i Danmark med lav- og mellemindkomster.

Sammenspilsproblemerne (brandbeskatningen) opstår, når denne indkomstgruppe indbetaler til fradragsberettigede pensionsordninger. Konsekvenserne af indbetalingerne er, at de bliver modregnet i diverse tilskud, som de er berettiget til at modtage ved pensionering, såsom folkepensionstillæg, ældrecheck, bolig og varmestøtte. Tilskud, som netop er tiltænkt til de svageste i samfundet og er med til at opretholde det velfærdssamfund, vi kender i dag.

Den danske regering ønsker, at pensionerne i Danmark over tid skal være mere selvfinansierede. Dog påvirker ovenstående sammenspilsproblemer, at incitamentet til at spare op, særligt for denne indkomstgruppe, ikke er til stede, da 1 kr. opsparet i dikke betyder 1 kr. mere udbetalt, på grund af modregningen i diverse ydelser, der giver dem en brandbeskatning.

Det er vigtigt, at den danske regering får styr på sammenspilsproblemet, da det på langt sigt kan have konsekvenser for den udvikling, det danske pensionssystem er i, hvis en stor gruppe af danskere fravælger at indbetale eller indbetaler meget lidt til pension af frygt for at blive brandbeskattet.

Fravælgelsen af indbetaling til pension kommer til at betyde, at den store gruppe af danskere, der i dag sparer op og dermed bliver mere uafhængige af den danske statsstøtte ved pensionering, vil opleve, at de via skatten skal være med til at finansiere den del af Danmarks befolkning, der har fravalgt pension, og dermed vil de opleve en større ulige fordeling.

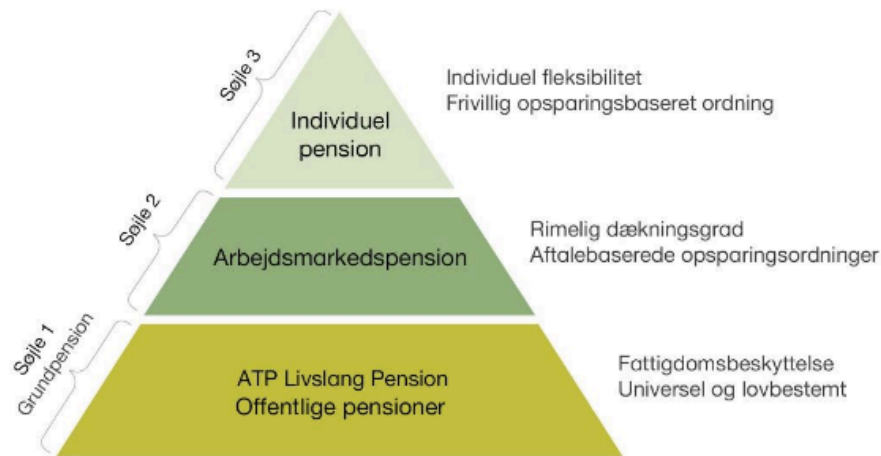
Det danske pensionssystems opbygning

Det danske pensionssystem har sit ophav tilbage i 1800-tallet, hvor man indførte aldersunderstøttelsen, som skulle sikre, at de fattigste i Danmark kunne klare sig, når de ikke længere kunne være på arbejdsmarkedet – dog var der tale om et meget beskedent beløb, man kunne opnå ved denne ordning. Aldersunderstøttelsen ændrede sig over årene til aldersrenten og blev med tiden mere udbredt, så der var flere, der kunne få aldersrenten tilkendt, og beløbet, man kunne opnå, blev løbende højere. Dog var aldersrenten i folkemunde en form for fattighjælp, og mange valgte på baggrund af det at fravælge denne ydelse. I samfundet var der et stort ønske om, at understøttelsen blev en kollektiv løsning for alle, hvilket trådte i kraft 1956, hvor folkepensionen, som vi kender den i dag, blev indført.

Danmark er meget længere fremme i skoene, når det kommer til pension i forhold til andre lande. Pensionssystemet har været igennem en lang modningsproces fra alene at være offentligt og skattefinansieret, til at folk i højere grad selv sparer op til alderdommen via private ordninger. Grunden til denne udvikling er i høj grad, at arbejdsmarkedets parter og regeringen i 1987 indgik en fælleserklæring om at udbrede arbejdsmarkedspensionerne, som i dag er standard i mange overenskomster.

Regeringen har med tiden prøvet at underbygge udviklingen af de private pensionsordninger ved at indføre nogle skatteregler, der sikrer, at den enkelte opnår en lempeligere beskatning af pensionerne. Det har de gjort i håbet om, at der kan ske en nedtrapning af diverse folkepensionstillæg, der gør folk mindre afhængige af statens pensioner. Derudover er der pensionstyper, som giver fradrag for indbetalingen for at gøre incitamentet for at spare op til pension større. Det er dog ikke alle, der kan drage lige stor glæde af dette.

Hvis man kigger på den danske pensionsopbygning i dag, vil man kunne se, at den består af tre søjler som vist i figuren nedenfor³.

Søjle 1

Denne søjle udgør de offentlige pensioner og ATP. Det er den søjle, der sikrer, at vi har et velfærdssamfund, og at alle har en vis levestandard, når man når pensionsalderen. Folkepensionen er delt op i et standardgrundbeløb, som alle har ret til at få, uanset formue og løbende pensionsudbetalinger. Derudover er der en række pensionstillæg, som er rettet mod den del af befolkningen, der er dårligst stillet formue- og pensionsmæssigt.

Folkepension

Folkepensionen er et beløb, der kommer til udbetaling, når man når den pensionsalder, regeringen har sat for ens fødeår. Alle, der har boet i Danmark i min. 40 år, efter de er fyldt 15 år, er berettiget til at modtage ordningen, der udgør 78.216 kr. før skat pr. år., og det er uafhængigt af, om man har været beskæftiget. Hvis man ikke opfylder ovenstående krav med 40 års bopælspligt, bliver folkepensionen udregnet forholdsmæssigt. Dog kræver det, at man min. har boet i Danmark i tre år for at være berettiget til at modtage denne ydelse.

³ Tabellen stammer fra Pensionskommissionens artikel "Det danske pensionssystem – internationalt anerkendt, men ikke problemfrit".

Pensionstillæggene, man har mulighed for at opnå, er vidt forskellige. Nogle af dem er indkomstbestemt, hvor andre er formuebestemt. Vi vil se nærmere på dem i det kommende afsnit.

De forskellige folkepensionstillæg

- Folkepensionstillæg
- Boligstøtte
- Varmestøtte
- Ældrecheck

Tabel 1: Offentlige pensionsydelser – kriterier for tildeling				
Ydelser	Erhvervsindkomst	Anden indkomst	Formue	Behovsbestemt
Folkepensionens grundbeløb	X			
Folkepensionens pensionstillæg	X	X		
Ældrecheck	X	X	X	
Varmetillæg	X	X		X
Boligydelse og helbredstillæg	X	X	X	X

Figur 1⁴

Folkepensionstillægget

Tillægget er en ydelse, man kan opnå ved siden af ens folkepension. Som man kan se ud fra ovenstående skema, er den alene indkomstbestemt.

Det betyder, at en enlig person maks. kan opnå i alt 13.853 kr. før skat inkl. folkepension, hvoraf de 7.335 kr. udgør folkepensionstillægget. Man skal dog være opmærksom på, at pensionstillægget bliver nedsat med 30,9 % af den del af ens indtægt, der er over bundfradraget på de 89.700 kr. før skat om året, og hvis indkomsten overstiger 374.600 kr., vil tillægget helt bortfalde.

Ægtefæller og samlevende kan opnå en ydelse på 10.225 kr. før skat, og de kan tilsammen have en indkomst på 179.700 kr. før skat, før der bliver skåret i deres

⁴ Tabellen stammer fra Pensionskommissionens artikel "Det danske pensionssystem – internationalt anerkendt, men ikke problemfrit".

tillæg med 32 %. Hvis deres indtægt overstiger en indkomst på tilsammen 457.700 kr. årligt, vil deres tillæg bortfalde.

Eksempel: Egon er enlig folkepensionist, og han har løbende udbetalinger fra sin livsvarige livrente på 150.000 kr. pr. år. før skat ved siden af sin folkepension, hvilket betyder, at han får fradrag for sine pensionstillæg.

Udregning af folkepensionstillæg	
Egons livsvarige livrente	150.000 kr. pr. år
Bund fradrag	89.700 kr. pr. år
I alt, hvor der sker modregning	60.300 kr. pr. år
Nedsættelse af tillæg med 30,9 %	18.633 kr. pr. år
Berettiget folkepensionstillæg	69.387 kr. pr. år

Ovenstående beregning viser, at hvis Egon får en løbende udbetaling fra sin livrente på 150.000 kr. årligt, får han nedsat sit tillæg med 18.633 kr. pr. år. før skat, hvorfor der sker en såkaldt 'brandbeskatning' af det beløb.

Ældrecheck

Som det kan ses i figur 1, er ældrechecken indkomstbestemt, men også formuebestemt. Det er et beløb, pensionister modtager i januar, hvis følgende krav er opfyldt: ingen eller meget lille indtægt ved siden af folkepensionen og formue på maks. 91.900 kr. Det maks. beløb, man kan modtage, udgør 18.400 kr. før skat pr. år og bliver udregnet ud fra en tillægsprocent. Tillægsprocenten nedsættes med 1 %, hver gang indtægten stiger med 541 kr. for enlige og 1.091 kr. for ægtefæller/samlevere⁵. Det positive ved ældrechecken er, at den ikke indgår i

⁵ <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/vaerd-at-vide/f/folkepension-og-foertidspension/folkepension/den-personlige-tillaegsprocent>

beregningerne, når diverse tillæg opgøres, og den risikerer derfor ikke at give modregninger i andre ydelser.

Eksempel: Egon er enlig og er gået på pension. Han har i dag en arbejdsgiveradministreret ordning, hvor han inkl. ATP har en supplerende indtægt på 85.000 kr. pr. år ved siden af sin folkepension.

Indtægt	85.000 kr. pr. år
Fradragsbeløb	35.600 kr. pr. år
Indtægt, ældrecheck udregnes af	$(85.000 - 35.600) = 49.400$ kr. pr. år

Nedsættelse af ydelse: $49.400/541 = 91,32 \%$

Tillægsprocent $91,32 - 100 = 8,68 \%$

Ovenstående beregning betyder, at da Egons tillægsprocent er 8,68 %, er det kun den procentdel af ældrecheckens størrelse, han vil modtage, som svarer til 1.597 kr. før skat om året. Det er et meget stort fradrag i ældrechecken set i lyset af den meget lille løbende udbetaling, han har fra en anden pensionsordning.

Varmetillæg

Varmetillægget, der er et skattefrit beløb, der kommer til udbetaling, er alene indkomst- og behovsbestemt. Det, der ligger til grundlag for, hvor stort et beløb man er berettiget til, er udregnet ud fra ens tillægsprocent. Tillægsprocenten bliver udregnet på samme måde som ved udregningen af ældrechecken.

Det maks. beløb, man kan opnå i varmetillæg som enlig/par, er 22.500 kr. pr. år. Man har dog min. en egenbetaling på 5.400 kr. for enlige og 8.100 kr. for par.

Når der beregnes varmetillæg, er der nogle forskellige satser, man skal være opmærksom på, da tillægget bliver reduceret, jo højere varmeregning er.

Det, man får fradrag for, er:

75 % op til 13.600

50 % op til 18.200

25 % op til 22.500

Eksempel: Egon bor i et lejet rækkehus og har en årlig varmeregning på i alt. 15.000 kr. pr. år. Som det blev opgjort fra ældrechecken, er hans personlige tillæg 91,32 – 100 = 8,68 %, grundet at han har udbetalinger fra en privat pensionsordning udover folkepensionen på 85.000 kr. årligt.

Beregning af varmetillæg	
Varmeregning	15.000 kr. pr. år
Egenbetaling	5.400 kr. pr. år
Varmetillæg (13.600-5.400)*75 %	6.150 kr. pr. år
Varmetillæg (15.000-13.600)*50 %	700 kr. pr. år
Varmetillæg i alt	6.850 kr. pr. år
Berettiget varmetillæg (6.850*8,68 %)	594 kr. pr. år

Ovenstående betyder, at Egon, trods sin meget beskedne indtægt på 85.000 kr. årligt, mister $(6.850 - 594) = 6.256$ kr. i varmetillæg efter skat årligt.

Boligydelse

Jf. skemaet er boligydelsen både indkomst-, formue- og behovsbetinget.

Boligydelserne er ikke kun til pensionister i Danmark, men generelt personer med lav indkomst. Dog er denne interessant i denne opgave, da den netop omhandler disse personer. Boligydelserne skal ses som et supplement til huslejen. Det er et skattefrit beløb, der kommer til udbetaling og bliver vurderet ud fra husleje, antal kvm, antal personer i husholdningen, husholdningens samlede indkomst og formue. Der vil dog i nedenstående beregning alene blive lagt vægt på indkomsten og antallet af boligkvm. Boligydelserne kan udgøre op til 75 % af huslejen. Når den beregnes, skal der

lægges et tillæg på 7.200 kr. oveni huslejen, og der skal fratrækkes 22,5 % af den del af husstandens indkomst, som er over 171.500 kr. årligt. Dog skal man være opmærksom på, at man min. skal betale 11 % selv af husstandens indkomst i boligstøtte og min. 18.100 kr. årligt⁶.

Eksempel: Egon er pensionist, og han bor i dag til leje i et 92 kvms rækkehus til 6.000 kr. om måneden. Egon har boet i rækkehuset sammen med sin nu afdøde kone i de sidste 30 år. Efter en sondering af markedet har han fundet ud af, at han ikke kan sidde billigere i en mindre lejlighed, da priserne er steget meget i Storkøbenhavn. Egon har ved siden af sin folkepension en privattegnet ratepension, som gør, at han samlet set får udbetalt 25.000 kr. om måneden før skat i pensioner. Det, Egon er berettiget til at modtage i boligydelse, er:

Udregning af Egons boligstøtte

Husleje	72.000 kr. pr. år
Tillæg iflg. lovgivning	7.200 kr. pr. år
Fratrækkes pga. overskydende kvm*	-23.244 kr. pr. år
Boligudgift I alt	55.956 kr. pr. år
22,5 % af løn over 171.500	28.912 kr. pr. år
Årlig boligsikring	27.000 kr. pr. år

*Overskydende boligkvm udregnes som 92 kvm – 65 kvm = 27 kvm (27 kvm/92 kvm)*79.200 = 23.244. De 79.200 kr. stammer fra husleje + tillæg = 79.200

Egon er berettiget til at modtage 2.250 kr. om måneden i boligstøtte.

Beregningen ovenfor er et godt bevis på sammenspilsproblemerne, for det, at Egon har pensioner for i alt 300.000 kr., gør, at han får 8.912 kr. efter skat mindre udbetalt i boligstøtte om året. Hvis Egon havde fået ca. 250.000 kr. i pensioner om året, var han ikke blev modregnet i boligydelsen med andet end det lovpligtige beløb på 18.100 kr. Derudover bliver Egon "straffet", da han sidder alene i en stor lejlighed.

⁶ <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/vaerd-at-vide/b/bolig/boligstoette/beregning-af-boligstoette>

I dette tilfælde mister Egon ca. 23.000 kr. om året i boligstøtte, som han kunne have fået udbetalt ekstra, hvis hans bolig i stedet kun var 65 kvm til samme husleje.

Delkonklusion

Hvis man ser på, hvor meget Egon samlet set var berettiget til at modtage i folkepension, pensionstillæg samt diverse ydelser, er det:

Egon uden lønindtægt	FØR skat	EFTER skat
Folkepension + tillæg	166.236 kr. pr. år.	
Ældrecheck	18.400 kr. pr. år.	
Varmetillæg	9.590 kr. pr. år.*	6.850 kr. pr. år
Boligstøtte	78.276 kr. pr. år.*	55.912 kr. pr. år
I alt	272.502 kr. pr. år	

*Varmetillæg og boligstøtte er et tillæg, man får efter skat. For at kunne beregne, hvad det samlet set svarer til før skat, har jeg lagt 40 % oveni beløbet.

Som det kan ses af ovenstående er den fulde pension, Egon kunne have opnået, hvis han ikke havde en supplerende pensionsopsparing eller anden formue, i alt 273.902 kr. pr. år., hvilket svarer til en månedlig udbetaling på 22.825 kr. før skat.

Hvis Egon havde en løbende udbetaling fra en livrente på 150.000 kr. om året, ville hans tillæg fordele sig således:

Indtægt på 150.000	FØR SKAT	EFTER SKAT
Folkepension + tillæg	147.603 kr. pr. år.	
Ældrecheck	0 kr. pr. år.	
Varmetillæg	0 kr. pr. år.	
Boligstøtte	78.276 kr. pr. år	55.912 kr. pr. år.
I alt	225.879 kr. pr. år	

Udregningerne ovenover viser, at hvis Egon har en løbende privat pensionsudbetaling på 150.000 kr. årligt, mister han ca. 46.600 kr. før skat i tillæg

om året. Det betyder, at han bliver brandbeskattet af næsten en tredjedel af sin pension, hvilket i princippet påfører Egon en ekstra skat på ca. 31 %

Hvis samme udregning bliver lavet, ud fra at Egon alene har en pension udbetalt på 85.000 kr. før skat om året, vil det have følgende påvirkning på tillæggene:

Indtægt på 85.000	FØR SKAT	EFTER SKAT
Folkepension + tillæg	166.236 kr. pr. år.	
Ældrecheck	1.597 kr. pr. år.	
Varmetillæg	831 kr. pr. år.	594 kr. pr. år.
Boligstøtte	78.276 kr. pr. år	55.912 kr. pr. år.
I alt	246.940 kr. pr. år	

Det samme billede tegner sig, hvis vi tager udgangspunkt i, at Egon har en løbende privat pensionsudbetaling på 85.000 kr. Her mister han ca. 25.560 kr. i tillæg, hvilket også svarer til lidt mindre end en tredjedel af hans pension. I begge tilfælde har Egon en forholdsvis lille privat pensionsudbetaling, hvor en tredjedel er 'spild' af opsparing, da de bliver udlignet med, hvad han ellers ville have fået i offentlige tillæg.

Derudover viser beregningen ved boligstøtte også, at han mister 23.244 kr. efter skat om året ved at bo i en bolig, der er 27 kvm større end de 65 kvm, der er blevet besluttet, at en enlig skal have af plads. I dette tilfælde koster rækkehuset i Storkøbenhavn den samme pris eller mindre, hvis han i dag skulle finde en mindre lejlighed. Det kan derfor diskuteres, om de 'dårligst stillede' skal være påtvunget at flytte grundet størrelsen på deres lejlighed for at kunne opnå fuld boligstøtte.

Tankegangen med, at retten til folkepension og diverse tillæg afgrænses til de svageste i samfundet, giver god mening. Dog er systemet bygget op på en kompleks måde, så det kan være svært for den enkelte at regne ud, hvad den ekstra pensionsopsparing kan have af konsekvenser i forhold til sammenspilsreglerne.

Som man kan se ud fra eksemplerne ovenover, gør selv meget små pensionsudbetalinger fra private ordninger, at man bliver brandbeskattet af ca. en tredjedel af pensionsordningerne.

Søjle 2

Denne søjle består af arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger.

Som tidligere nævnt gjorde arbejdsmarkedets pensioner deres indtog i 1990'erne, hvor de blev en del af danskernes overenskomster eller lokalaftaler.

De fleste af ordningerne blev bygget op med udgangspunkt i, at både arbejdsgiver og medarbejder betalte ind til ordningen med en fast procentdel hver. Ordningerne er obligatoriske for medarbejderne og kan derfor ikke fravælges. På denne måde sikrer man, at der løbende blive sparet op til pension.

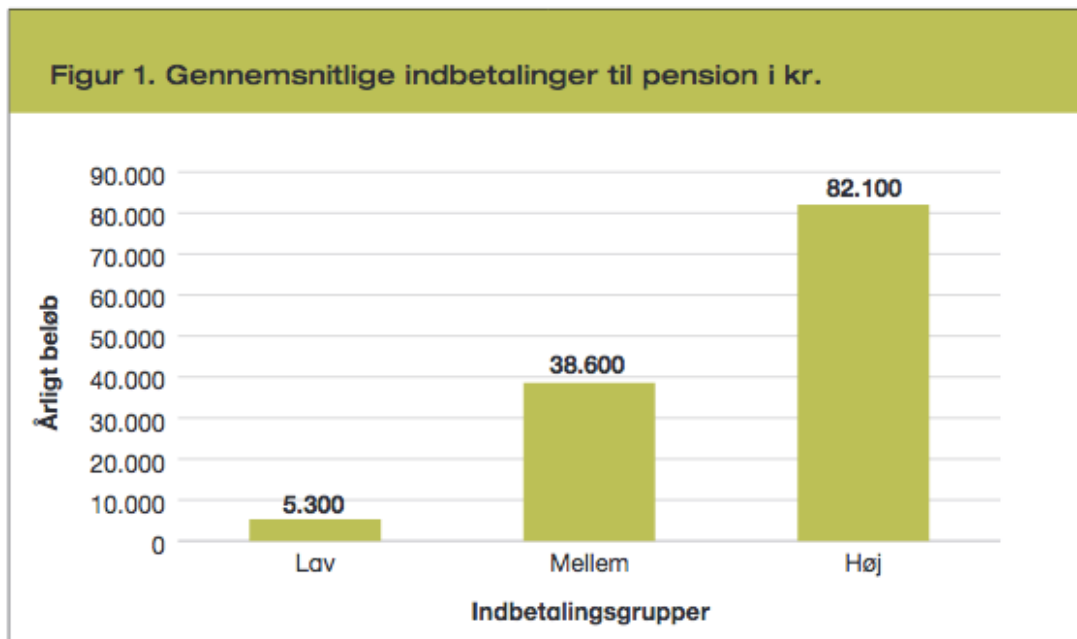
Dog er der stor forskel på, hvor meget der bliver sparet op til pension, og hvor afhængig den enkelte er af statens ydelser ved pensionering.

Det skal dog siges, at det 'kun' er ca. 85 % af danskerne⁷, der i dag er dækket af pensionsordninger via arbejdsmarkedet, hvilket betyder, at der stadig er en stor del, som ikke har en sådan ordning.

På nedenstående skema kan man se, at størrelsen på indbetalingerne er meget ulige i de forskellige indkomstgrupper.

Her fremgår det, at lavindkomstgruppen ligger med en gennemsnitlig indbetaling på 5.300 kr. om året, mens mellemindkomstgruppen er oppe på ca. 38.600 kr. i gennemsnitlig indbetaling pr. år.

⁷ Information taget fra <https://www.atp.dk/dokument/pension-i-tal-2019>, side 19.

Figur 2⁸

Forklaringen på den store forskel i indbetalingen på lav- og mellemindkomstgruppen findes i vilkårene for dem på arbejdsmarkedet, hvor lavindkomstgruppens aftale for indbetalinger til pension procentdelsmæssigt er væsentlig dårligere end mellemindkomstgruppens. I nedenstående skema (figur 3) kan forskellen på de forskellige indbetalinger i procent og forskellen i løn for lav- og mellemindkomstgruppen ses.

Hvis man tager udgangspunkt i lønmodtagerene jf. Nedenstående figur (3), udgør den gennemsnitlige bruttoløn for lavindkomstgruppen 345.622 kr. pr. år, og de sparer i gennemsnit 2,8 % op årligt til pension. Hvis man her sammenligner dem med mellemindkomstgruppen, udgør den gennemsnitlige bruttoløn 394.644 kr., hvilket er 49.000 kr. mere årligt brutto, mens indbetalingen til pension er 7,8 % højere og udgør i alt 10,2 %, hvorfor der ses en stor ulighed på markedet, når det kommer til pensionsvilkår.

⁸ <https://www.atp.dk/dokument/162-750000-danskere-indbetaler-meget-lidt-til-pension>, side 1

Tabel 1. 30-59 årige danskere fordelt i betalingsgrupper til pension og tilknytning til arbejdsmarkedet i 2015						
Indbetalingsgruppe	Forhold til arbejdsmarkedet	Antal	Indbetaling i procent af bruttoindkomsten.	Gennemsnitlig bruttoindkomst kr.	Gennemsnitlig indbetalinger til pension kr.	Sum indbetalinger til pension, mia. kr.
Alle	I alt	2.236.000	8,8	423.170	42.000	93,9
Lavgruppen	I alt	745.333	2,3	242.759	5.264	3,9
Mellemgruppen	I alt	745.334	10,3	393.750	38.600	28,8
Højgruppen	I alt	745.333	13,7	633.001	82.137	61,2
Lavgruppen	Selvstændige	77.425	1,6	289.617	3.199	0,2
Mellemgruppen	Selvstændige	17.920	11,1	448.717	35.693	0,6
Højgruppen	Selvstændige	19.947	14,0	847.183	96.594	1,9
Lavgruppen	Lønmodtagere	230.390	2,8	345.622	7.828	1,8
Mellemgruppen	Lønmodtagere	714.186	10,2	394.644	38.814	27,7
Højgruppen	Lønmodtagere	720.510	13,6	629.267	81.789	58,9
Lavgruppen	Overførselsmodtagere	367.962	2,4	206.961	4.986	1,8
Mellemgruppen	Overførselsmodtagere	11.880	11,6	290.042	30.025	0,4
Højgruppen	Overførselsmodtagere	3.940	23,5	343.085	71.877	0,3

Figur 3⁹

Søjle 3

Denne søjle udgør de private pensionsordninger. Det er personer, som ønsker at få udlignet den sidste forskel, der er mellem den normale indtægt og indtægten ved pensionsalderen, eller dem, der har et stort ønske om at kunne tilpasse deres pensionsalder, som de ønsker.

Det er også i denne søjle, at privatpersoner og selvstændige, der ikke er omfattet af arbejdsgiveradministrerede ordninger, sparer op. Dog er det også i denne søjle, hvor folk selv skal tage ansvar for og stilling til deres pensioner, og det kan for mange være svære penge at prioritere, når det er på frivillig basis.

Grunden til, det er svært for mange, er, at det er en sum penge, man fravælger at have i hånden nu for at have mere i fremtiden, og det kan være svært at tage stilling til, hvor man mest får gavn af dem.

⁹ <https://www.atp.dk/dokument/162-750000-danskere-indbetaler-meget-lidt-til-pension>, side 2

Delkonklusion

Hvis man kigger på de tre søjler, repræsenterer den første søjle offentlige pensioner, og som tidligere nævnt sikrer den et vist indtægtsniveau til den enkelte borger, så det er muligt at opretholde en vis levestandard. Den anden søjle sikrer ved hjælp af arbejdsgiverpensionen at forhøje ens indtægt ved pensionering, så forskellen mellem den enkeltes lønindtægt inden pension og indkomsten under pension mindskes. Den tredje søjle, som er private ordninger, er den, som muliggør, at man kan tilpasse ens pensionstilværelse, som man ønsker, og for den del af befolkningen, der ikke er en del af de arbejdsgiveradministrerede ordninger.

Hvis man kigger overordnet på de tre søjler individuelt, vurderes det, at det er et godt pensionssystem det er lykkedes at få bygget i Danmark, hvor det er en god blanding af pension fra staten, arbejdsgiver og den private ordning. Hvis man går et spadestik dybere, ser man nogle store huller i systemet, som primært går ud over personer i lav- og mellemindkomstgruppen, som brandbeskattes af statens pensionstillæg, der netop er tiltænkt denne gruppe mennesker. Derudover er det også dem, der har de dårligste vilkår på arbejdsmarkedspensionerne, og dem, der har mindst mulighed for at supplere deres ordninger privat.

Ud fra ovenstående kan det konstateres, at pensionssystemet overordnet er et rigtig fint system for personer med mellemhøj og høj indkomst, men de risikere at 'tabe' de svageste i samfundet på gulvet.

Pensionstyper

I Danmark er der nogle forskellige muligheder for valg af pensionsprodukter, som overtiden er blevet justeret og tilpasset. Produkterne har forskellige vilkår som udbetalingsregler, fradragmuligheder samt modregningsregler i forhold til diverse pensionstillæg. Jeg har valgt at tage udgangspunkt i de mest traditionelle pensionstyper ud fra de muligheder, der er for indbetalinger i 2021.

De forskellige typer er:

- Aldersopsparing
- Ratepension
- Livsvarig livrente

Aldersopsparing

Aldersopsparingen skiller sig ud fra de andre pensionstyper, da den ikke er fradragsberettiget, og i modsætning til de andre er denne opsparingsform også lavet, så det er en sum til udbetaling. Beløbet, man kan indsætte på denne opsparing, er blevet reduceret væsentligt fra at være 29.600 kr. om året i 2017 til at være 5.300 kr. om året, med mulighed for at indbetale 52.400 kr. om året fem år inden ens folkepensionsalder (2021-satser).

Aldersopsparingen er afløseren for den tidligere kapitalpension. I 2013 valgte regeringen at stoppe muligheden for at oprette og forsætte med at indbetale til denne ordning og oprettede i stedet en aldersopsparing.

De to pensionstyper ligner meget hinanden, men udfordringen med kapitalpensionen var, at den kunne fradrages med ca. 37 % og blev beskattet med 40 % på udbetalingstidspunktet, hvilket gav den enkelte et tab på ca. 3 procentpoint¹⁰.

Dette har man udlignet ved at lave aldersopsparingen i stedet. Den er ikke fradragsberettiget, men til gengæld er det en skattefri udbetaling.

Da regeringen lavede den nye ordning, gav den folk med eksisterende kapitalpensioner mulighed for at omdanne dem til en aldersopsparing de efterfølgende to år (2014 og 2015) til 37,3 % i skat. Dermed fik folk en skattebesparelse på 2,7 procentpoint, og dette valgte mange at gøre brug af.

Fælles for aldersopsparingen og kapitalpensionen, at de ikke giver modregning i pensionstillæg og heller ikke påvirker beskæftigelsesfradraget, hvorfor denne opsparingsform giver god mening for personer i lavindkomstgruppen. Grunden til, at

¹⁰ <https://formuepleje.dk/videnscenter/nyheder/2013/aldersopsparing-bedre-end-kapitalpensioner/>

regeringen valgte at nedsætte indbetalingsloftet på aldersopsparingen er, at de ikke ønsker, at folk kun får udbetalt deres pension i en engangssum, da de dermed risikerer, at folk forbruger hele beløbet relativt hurtigt og derfor stadig er afhængige af statens pension. En anden grund er, at regeringen ønsker at nedsætte pensionstillæg til folk med tiden, hvilket kun kan gøres, hvis man har nogle af de andre pensionstyper.

Når man ikke får fradrag for ordningen, kunne nogle fristes til at tænke, at de hellere ville spare op i frie midler. Dog er en grund til at spare op til en aldersopsparing i stedet for frie midler, at skatten for det positive afkast er væsentligt lavere på en pensionsordning, hvor PAL-skatten udgør 15,3 %, mens den på frie midler udgør 27-42 %

Jeg har i Bilag 1 beregnet udbetalingen fra en aldersopsparing med udgangspunkt i en person på 25 år, der starter indbetaling på aldersopsparing med det maks. beløb på 5.300 kr. pr år. frem til fem år før folkepensionsalderen, hvor jeg har forhøjet indbetalingen til indbetalingsloftet på 52.400 kr. Der er taget udgangspunkt i et afkast på 5,5 % jf. Samfundsforudsætningerne, som blev fastlagt af Finans Danmark og Forsikring & Pension i efteråret 2019 på globale aktier jf. nedenstående figur¹¹.

¹¹ Vilkår taget fra Jyske Bank, interne dokumenter

Afkast

Når vi beregner afkastet på investeringer, følger vi de samfundsforudsætninger, som er fastlagt af Finans Danmark og Forsikring & Pension i efteråret 2019. Samfundsforudsætningerne beskriver det forventede formueafkast og de forventede investeringsomkostninger for forskellige aktivklasser, samt den forventede inflation.

De officielle satser for 2020 er:

Type af investering:	Afkast om året før skat 2020-2029	Afkast om året før skat 2030 og efter
Stats- og realkreditobligationer	0,30 %	3,50 %
Investment grade obligationer	1,60 %	3,50 %
High-yield obligationer	3,30 %	3,50 %
Emerging markets statsobligationer	4,40 %	3,50 %
Globale aktier (developed markets)	5,50 %	6,50 %
Emerging markets aktier	9,50 %	6,50 %
Private equity	8,70 %	6,50 %
Infrastruktur	5,40 %	3,50 %
Ejendomme	5,60 %	3,50 %
Hedgefonde	4,60 %	3,50 %
Kontant	*	*

Figur 4

Resultatet viser, at når PAL-skatten er fratrukket, vil personen som beskrevet ovenfor jf. Bilag 1. have en aldersopsparing ved personens 69. leveår på ca. 988.000 kr. efter skat.

Ratepension

Ratepensionen er en opsparingsform, som i ordets forstand bliver udbetalt i rater over min. 10 år og maks. 30 år. Indbetalingen på ordningen er fuldt fradragsberettiget, og ordningen har et indbetalingsloft på 58.500 kr. i 2021.

Ratepensionen giver i modsætning til aldersopsparing modregning i det hele, både folkepensionstillægget, ældrechecken og boligstøtten. Det er derfor vigtigt, at man med denne opsparingsform er opmærksom på ikke at blive brandbeskattet.

Grunden til, at personer med lavere indkomst risikerer at blive straffet på beskæftigelesfradraget, er, at det er et ligningsmæssigt fradrag, man får, som udgør

10,60 % af en løn, dog maks. 40.600 kr. i 2021, hvilket betyder, at man skal tjene min. 383.018 kr. for at være berettiget til det fulde tillæg jf. nedenstående figur.

Beskæftigelsesfradrag

År	Sats	Frdrag er højst	Beløb, du mindst skal tjene for at få fuldt fradrag
2020	10,50 %	39.400 kr.	375.238 kr.
2021	10,60 %	40.600 kr.	383.018 kr.

Figur¹²

Og da beskæftigelsesfradraget beregnes, når indbetalingen til pensionen er fratrullet, mister man det ekstra fradrag, man var berettiget til, og pålægger dermed sig selv en ekstra beskatning.

Eksempel:

Egon tjener 32.000 kr. om måneden, hvilket gør ham berettiget til fuldt beskæftigelsesfradrag, fordi hans årsløn er over 383.018 kr.

Egon vil gerne spare op på en ratepension med en indbetaling på 4.000 kr. hver måned. Det betyder, at indtægten, der beregnes beskæftigelsesfradrag af, er $32.000 - 4.000 = 28.000$ kr.

$$(28.000 \times 12) \times 10,60 \% = 35.616$$

Det betyder, at Egon mister $40.000 - 35.616 = 4.384$ kr. om året i fradrag ved at indbetale på en ratepension.

Men hvilken betydning har det for Egon efter skat, hvis det anslås, at Egon har en skatteprocent på 37 %?

¹² <https://www.skat.dk/SKAT.aspx?oId=2234762>

$$4.384 * 37 \% = 1.622 \text{ kr. pr. år.}$$

Det betyder, at han har ca. 135 kr. mindre udbetalt om måneden grundet hans indbetaling til ratepensionen, som dermed i et skattemæssigt perspektiv er en dårlig forretning for ham.

Livsvarig livrente

Hvor aldersopsparing udbetales som en engangssum og ratepension over en årrække, er livsvarig livrente, som det ligger i ordet, en pension, der kommer til udbetaling, så længe man lever. Denne pensionsform skal derfor mere ses som en forsikring. Når udbetalingen starter, laves der en beregning ud fra den forventede levealder, f.eks. at kvinder født i 1968 bliver 89 år gamle.

Dette betyder, at hvis man tager udgangspunkt i den nuværende folkepensionsalder på 69 år, vil den livsvarige livrente komme til udbetaling over 20 år.

Hvis personen bliver ældre end 89 år, har hun 'vundet', da udbetalingen er garanteret livsvarigt. Hvis hun dør, før hun fylder 89 år, går resten af forsikringen groft sagt til alle dem, der bliver ældre. Når det så er sagt, er det ikke helt korrekt, for man har som ejer af en livsvarig livrente mulighed for at forsikre sig mod, at resten af pensionen går tabt, ved hjælp af to typer forsikringer.

Ægtefælledækning

Dette er en forsikring, som man kan vælge at tegne, der sikrer, at personens ægtefælle overtager den livsvarige livrente ved dødsfald. Når ægtefællen dør, vil resten af pensionen gå til dem, der bliver ældre end beregnet, medmindre man også har valgt at kombinere den med garanteret rente.

Garanteret rente

En garanteret rente er en forsikring, hvor der udregnes en garantiperiode, den udbetales over. Det kan være, den udregner perioden til at være 16 år, hvilket betyder, at hvis personen dør, når der f.eks. er gået seks år, vil de efterladte få

udbetalt pensionen i de resterende 10 år. Hvis ægtefællen også dør inden for de 16 år, går pensionen videre til børnene.

Det gode ved livsvarig livrente er, at der ikke er et loft på indbetalingen af denne, og den er også fuldt fradragsberettiget. Dog skal man ved denne opsparingsform være opmærksom på reglerne for indbetalingen, såfremt den på en privat ordning (ikke arbejdsgiveradministreret ordning) overstiger opfølgingsfradraget på 53.800 kr. om året (2021-sats). Dog har jeg fravalgt at uddybe dette, da det ikke vurderes at være relevant for den indkomstgruppe, opgaven tager udgangspunkt i.

Den livsvarige livrente modregnes ligesom ratepensionen i alle offentlige ydelser og påvirker også beskæftigelsesfradraget.

Delkonklusion

Alle pensionsprodukterne har hver deres fordele, dog er den eneste gunstige pension for folk i lav- og mellemindkomstgruppen aldersopsparing. Problemet med aldersopsparingen er, at indbetalingerne til den er forholdsvis begrænset, hvilket betyder, at man ikke kan gøre sig uafhængig af statens pensioner og pensionstillæg, selv hvis man løbende indbetaler maks. Til denne pensionsform.

Hvis man kigger alene på produktets egenskaber og udbetalingsregler, er ratepension og livsvarig pension gode produkter, der sikrer, at udbetalingen af pensioner kommer til at løbe over en årrække eller livsvarigt, hvilket sikrer, at man løbende over pensionsalderen har en supplerende indtægt til folkepensionen og ATP. Dog er disse pensionstyper mest fordelagtige for personer i topskat, da de giver folk mulighed for at indbetale beløb over topskattegrænsen og ved pensionering kan trække pengene ud til en lavere beskatning. Når det kommer til personer med lav-/mellemindkomst bliver de desværre i høj grad brandbeskattet ved denne opsparingstype, både i form af modregningen i diverse tillæg og risikoen for at miste noget af beskæftigelsesfradraget.

Frie midler kontra aldersopsparing i et investeringsmæssigt perspektiv

Nu hvor det er konkluderet, at det gavner lavindkomstgruppen mest at spare op på en aldersopsparing, er det interessant at se på, hvor stor fordel de drager af det, kontra hvis de i stedet sparer op og investerer deres penge i en fri opsparing. Kan det med den mere lempelige beskatning på kun 15,3 % bedre betale sig at spare op på en aldersopsparing kontra et frit depot med en beskatning på 27 eller 42 % ?

Umiddelbart lyder det logisk, at en lavere beskatning af det positive afkast giver et bedre resultat i sidste ende. Det er dog vigtigt at se på, hvordan den løbende beskatning forgår, da pensionsordninger altid er lagerbeskattet. Lagerbeskatning betyder, at skatten bliver afregnet hvert år i januar, hvor det åbne depot kører efter realisationsprincippet, og skatten først bliver afregnet den dag, man realiserer (sælger) aktien. På den måde er det muligt at udskyde skatten.

For at kunne lave nogle beregninger ud fra ovenstående er der en række forudsætninger, som beregningerne følger:

Forudsætninger:

- Ingen transaktionsomkostninger/depotomkostninger
- Passive investeringer
- Gennemsnitligt afkast på investering over 30 år på 5,5 %
- Opsparede midler 50.000 – der indsættes ikke ekstra

Kapitalværdimetoden benyttes ved brug af nedenstående to formler til udregningen af ovenstående:

Lagerbeskatningen $Kn = K_0 * (1 + r * (1 - skat))^n$

Realisationsprincippet $Kn = K_0 * (1 + r)^n * (1 - skat)$

Kn = fremtidsværdien

Ko = startværdien

r= renten pr. termin

n = antal terminer

Fremtidsværdi af aldersopsparing med 5,5 % i rentelagerbeskatning

$$= 50.000 * (1 + 0,055 * (1 - 0,153))^{30} = 181.914 \text{ kr.}$$

Fremtidsværdi har fri opsparing med 5,5 % i renterealisationsprincippet

$$= 50.000 * (1 + 0,055)^{30} = 249.197 \text{ kr.}$$

Positivt afkast til beskatning: (indskud – fremtidsværdi)

$$50.000 - 249.197 = 199.197$$

27 % i skat op til 56.500 kr.

$$199.197 * 0,27 = 53.783,19$$

42 % i skat af resten

$$(199.197 - 53.783,19) = 145.413,81$$

$$145.413,81 * 0,42 = 61.073,80 \text{ kr.}$$

Skat i alt: 114.857 kr.

Frie midler efter skat: 174.009 kr.

Af resultatet kan det ses, at det giver ca. 8.000 kr. mere udbetalt at have sparet op via en aldersopsparing end via en privat opsparing. Dog er forudsætningerne favorable, fordi depotomkostninger og transaktionsomkostninger ikke er medtaget, og der er fastsat en gennemsnitlig rente på 5,5 %, som er samfundsforudsætningerne på globale aktier, der som tidligere nævnt er fastlagt af Finans Danmark og Forsikring & Pension.

Ved en aldersopsparing er det som beskrevet ikke muligt at sætte 50.000 kr. ind som et engangsbeløb, men alene som løbende indskud på 5.300 kr. pr. år.

Jeg har derfor lavet en mere konkret beregning på aldersopsparing i forhold til fri opsparing – jf. Bilag 1 og 2, hvor indbetalingen i stedet for et engangsindskud sker med 5.300 kr. pr. år., som er maks. indskud på en aldersopsparing.

Her viser resultatet, at ved frie midler vil man over en 30 års periode have sparet 297.879 kr. op efter skat, med et gennemsnitligt afkast på 5,5 %, og på aldersopsparing vil beløbet efter 30 år være 332.157 kr. efter skat med et gennemsnitligt afkast på 5,5 %. Det betyder, at skattefordelen ved aldersopsparing giver 34.278 kr. efter skat over 30 år, og dermed kan det konkluderes, at det er en bedre forretning at spare op med en aldersopsparing kontra frie midler. Dog vurderes det, at det er en udmærket måde at supplere en aldersopsparing på at spare op i frie midler.

Et alternativ kunne være at sætte frie midler på en aktiesparekonto, som regeringen lavede tilbage i år 2019 for at forbedre den danske aktiekultur, hvor indbetalingsmulighederne er op til 100.000 kr. lige nu (det forventes, at den forhøjes løbende), og man alene betaler 17 % af det positive afkast. Dog skal man ved denne depottype være opmærksom på, at afkastet beskattes som lagerbeskatning, ligesom man gør på de andre pensionstyper.

Den effektive beskatning af opsparingsafkast i Danmark¹³

Hvis man ser på ovenstående konklusioner i opgaven, vurderes det ikke som favorabelt at spare ekstra op til pension for lav- og mellemindkomstgruppen. Men hvor stor betydning har det egentlig for den enkelte i sidste ende?

I det kommende afsnit vil vi se på de skattemæssige aspekter i at spare ekstra op til pension på en livrente kontra en kapitalindkomstpligtig opsparing.

Analysen vil tage udgangspunkt i den marginale direkte beskatning, fradragsværdien, man opnår ved indbetaling, samt den beskatning, man oplever ved udbetalingen og modregningen i folkepensionstillægget, som nogle risikerer ved at spare ekstra op til pension.

I analysen tages der udgangspunkt i De Økonomiske Råds arbejdspapir "Den effektive beskatning af opsparingsafkast i Danmark"¹⁴, der i 2013 analyserede problemstillingen omkring sammenspilsproblemet, som opstår ved, at nogle indkomstgrupper sparer ekstra op til pension. De private pensionsudbetalinger udgør samlet set ca. en tredjedel af de samlede pensionsudbetalinger i dag, og de vurderer i analysen, at den vil udgøre ca. halvdelen i 2040. Ændringen af vores pensionssystem er sket, uden at regeringen har lavet de store ændringer på pensionsområdet. Det betyder samtidig også, at det i fremtiden vil aflaste de offentlige pensioner og hæve velstanden i samfundet, da private pensioner løbende vil give større udbetalinger, end de offentlige gør.

Derfor anbefaler OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development), at velfærdsstaten underbygger de private pensionsordninger.

¹³ Afsnittet er en analyse af De Økonomiske Råds arbejdspapir "Den effektive beskatning af opsparingsafkast i Danmark", skrevet af Jesper Gregs Linaa (DØRS), Lars Haagen Pedersen (DØRS) og Peter Birch Sørensen (Danmarks Nationalbank).

¹⁴ Afsnittet er en analyse af De Økonomiske Råds arbejdspapir "Den effektive beskatning af opsparingsafkast i Danmark", skrevet af Jesper Gregs Linaa (DØRS), Lars Haagen Pedersen (DØRS) og Peter Birch Sørensen (Danmarks Nationalbank).

I "kampen" om at gøre pensionssystemet mere selvstændigt er det derfor vigtigt, at man ikke taber lavindkomstgruppen på gulvet, men derimod sørger for, at incitamentet til at spare op til pension for netop denne gruppe er til stede.

I følgende afsnit vil der derfor findes frem til et estimat for den effektive beskatning ved afkast i frie midler kontra livrente.

I arbejdsrapporten bliver der beregnet på følgende:

1. Den direkte beskatning af afkastet på pension og kapitalindkomstpligtig opsparing.
2. Tab/gevinst, man opnår/mister i marginalbeskatningen, når midlerne er fradragsberettiget, ved indbetalingen til pension og skal beskattes ved udbetalingen.
3. Modregningen, man risikerer i offentlige ydelser ved pensionering.

Ved pensionsmidler vil den forventede marginale effektive skattesats variere grundet forskellen i indkomst før pensionstilværelsen, mulighederne for at få offentlig ydelser ved pensionering samt indkomsten ved pensionering og valg af pensionstype.

Hvis man ser på den marginale direkte beskatning på pensionerne, er den beskrevet med (T^{pal}) og udgør 15,3 % af markedsafkastet, og ved frie midler er den beskrevet med (T^A) og afhænger af indkomsten samt nettoudgiften.

Ved livrentepensionen opnås der fradragsret ved indbetalingen, og den beskattes dermed først ved udbetalingen. Det betyder samtidig ikke, at den skattereduktion, man opnår ved indbetalingen, svarer til den beskatning, der sker ved udbetalingen, hvorfor det kan påvirke nutidsværdien af den samlede skattebetaling, man skal betale. I det følgende afsnit vil ΔQ_t derfor blive beskrevet som ændringen i skattebetalingen hos en skatteyder i et givent år (t) grundet ekstra indbetaling eller udbetaling fra en pensionsopsparing.

Ved indbetalinger til pensionsopsparingen er den $\Delta Q_t < 0$

Ved udbetalinger fra pensionsopsparingen er den $\Delta Q_t > 0$

Udbetalingerne fra private pensionsopsparinger kan risikere at give modregning i offentlig ydelser og beskrives derfor med $\Delta T_t > 0$.

Dog kan fradragsberettigede pensionsindbetalinger også gøre, at nogle skatteydere bliver berettiget til eller får øget boligsikring, hvorfor det betegnes som $\Delta T_t < 0$.

Hvis det antages, at personen med alderen (a) vælger at sætte ekstra ind på opsparingen, vil den effektive beskatning på den ekstra opsparing kunne opgøres med nedenstående¹⁵:

$$E_a\{t_a\} = \frac{\sum_{t=a}^T \{\delta_{a,t} (\tau_t^i A_t + \Delta T_t + \Delta Q_t) + Y_{a,t} \tau^B B_t\}}{\sum_{t=a}^T \delta_{a,t} A_t}$$

A_t er afkastet, der opnås før skat i de fremtidige leveår. $t > a$, T_t^i er som tidligere beskrevet T_t^{pal} eller T_t^A . Beskatningen på henholdsvis pensionsmidler og frie midler og $\delta_{a,t}$ og $Y_{a,t}$ udgør diskonteringsfaktoren. Derudover er øvre levealder sat til 120 år og beskrives som T år. Når man kigger på afkastet ved livrente skales den med faktoren $1 - \lambda_a$, da afkastet både består af egen opsparing og udskudt skat.

Diskontering af de forventede værdier af skat og ydelse $\delta_{a,t}$ er givet ved nedenstående formel¹⁶:

¹⁵ Afsnittet er en analyse af De Økonomiske Råds arbejdspapir "Den effektive beskatning af opsparingsafkast i Danmark", skrevet af Jesper Gregs Linæa (DØRS), Lars Haagen Pedersen (DØRS) og Peter Birch Sørensen (Danmarks Nationalbank).

¹⁶ Afsnittet er en analyse af De Økonomiske Råds arbejdspapir "Den effektive beskatning af opsparingsafkast i Danmark", skrevet af Jesper Gregs Linæa (DØRS), Lars Haagen Pedersen (DØRS) og Peter Birch Sørensen (Danmarks Nationalbank).

$$\delta_{a,t} = \frac{[\prod_{j=a}^t (1 - \mu_j)]}{1 + r(1 - t^{pal})^{1-a}}$$

μ_j er sandsynligheden for, at person j dør af alderdom. $\prod_{j=a}^t (1 - \mu_j)$ beskriver sandsynligheden for, at en person, der er (a) år gammel, bliver mindst (t) år gammel. Hvis man ser på opsparing i frie midler, beregnes det forventede afkast ud fra sidste års indestående ultimo ganget med renten før skat. Formlen er således:

$$A_t = r_t * W_{t-1}$$

Ved livrenter er det lidt anderledes, da den som tidligere nævnt skal ses som en forsikring. Hvis man dør, inden udbetalingen starter, tilfalder pensionen selskabet, og selskabet udbetaler så et ekstra afkast til dets øvrige medlemmer, også kaldet overlevelseshæftelse, som er et skattefrit beløb.

Det forventede afkast på en livrente ser derfor således ud:

$$A_t = \frac{r_t * W_{t-1}}{(1 - \mu_a)}$$

μ_a er et udtryk for sandsynligheden for, at person $a-1$ år dør, inden personen bliver a år gammel. Afkastet på livrenten vil være større end ved en ratepension, aldersopsparing og frie midler, da $(1 - \mu_a) < 1$.

Ud fra ovenstående beregningsmodel kan den effektive beskatning af opsparingsafkastet ved brug af nogle standardiserede forudsætninger beregnes. Her tages der udgangspunkt i fem forskellige grupper, ud fra hvad de i gennemsnit tjener. Her er der tale om ufaglært og faglært personer med kort og mellemlang videregående uddannelse (KMU), lang videregående uddannelse (LVU) og folk med forholdsvis 20, 100 og 200 % mere i løn end gennemsnittet for folk med lang videregående uddannelse.

For hver af ovenstående lønprofiler estimeres der forventede udbetalinger fra personernes arbejdsgiverpensioner til beregningen af den effektive beskatning. Der er i beregningen taget udgangspunkt i en årlige udbetaling fra ATP på 15.000 kr. Derudover er forrentningen af arbejdsgiverpensionerne sat til 4,75 %. Der er i beregningen taget udgangspunkt i, at inflationen er 1,75 %, og reallønnen stiger med 2 % årligt, hvilket giver en korrigeret vækstrente på 0,25 %.

Udregninger jf. arbejdspapiret, med ovenstående iagttagelser for fri kapitalindkomst, er udregnet under følgende forudsætninger:

- Personerne har udelukkende haft positiv kapitalindkomst.
- Indkomstbeskatningen ligger på 37 %.
- Aftrapningsprocenten er 30,9 %.

Derudover forudsættes, at der ikke er nogen i KMVU eller LVU, der ligger i topskat igennem deres arbejdsliv.

Resultatet ses i nedenstående tabel:¹⁷

Tabel 1. Forventet effektiv marginal afkastbeskatning i pct. ved kapitalindkomstskattepligtig opsparing.

Alder	Ufaglært Faglært KMVU	LVU	LVU + 20 pct.	LVU + 100 pct.	LVU + 200 pct.
25	41	–	–	–	–
30	41	41	41	37	37
35	42	42	42	37	37
40	43	43	43	37	37
45	44	44	44	37	37
50	45	45	45	37	37
55	47	47	47	37	37
60	51	51	51	37	37

Anmærkning: Vurderet ved skattesatser for fuldt indfaset Forårspakke 2.0. Det antages at personen har positiv kapitalindkomst under 40.000 kr., ingen boligstøtte.

¹⁷ Afsnittet er en analyse af De Økonomiske Råds arbejdspapir "Den effektive beskatning af opsparingsafkast i Danmark", skrevet af Jesper Gregs Linaa (DØRS), Lars Haagen Pedersen (DØRS) og Peter Birch Sørensen (Danmarks Nationalbank).

Af tabellen kan ses, at den marginale afkastbeskatning for tre ud af de fem grupper vil stige mere, jo tættere på pensionsalderen den ekstra opsparing fortages, grundet afkastet fra de frie midler under pensionering.

Gruppen, der har en lang videregående uddannelse (LVU), 100 % og 200 %, vil kun blive indkomstbeskattet på 37 %, da de alligevel ikke vil være i betragtning til diverse tillæg grundet deres store udbetalinger fra deres pensionsmidler.

Ved livrenter er det de løbende årlige udbetalinger, der mordrengnes, og ikke kun afkastet, hvorfor gevinsten ved den lavere beskatning på pensionsmidlerne og det, pensionen løbende kan give i afkast, skal være større end de sociale ydelser, man mister grundet modregningsreglerne.

Det kan man se af nedenstående tabel ¹⁸:

Tabel 3: Forventet effektiv marginal afkastbeskatning efter Forårspakke 2.0 (i pct.)

Opsparing på livrente, ingen boligstøtte

Alder	Ufaglært Faglært KMU	LVU	LVU + 20 pct.	LVU + 100 pct.	LVU + 200 pct.
25	28	-	-	-	-
30	29	29	29	4	15
35	31	31	26	3	15
40	33	32	19	1	15
45	35	35	20	-1	15
50	39	37	21	-4	15
55	44	45	22	-8	15
60	53	53	24	-14	15

Anmærkning: Tal markeret med fed og kursiv indikerer, at den forventede effektive marginale afkastbeskatning ved disse indbetalinger er højere end den tilsvarende beskatning, hvis opsparingen placeres som kapitalindkomstskattepligtig opsparing og der er positiv kapitalindkomst.

Her ses det, at den effektive beskatning ved 30 år ligger på 29 % i grupperne KMVU og LVU og er stigende, i takt med at indbetalingerne sker tættere på pensionsalderen. Grunden til den stigende effektive beskatning er, at jo tidligere

¹⁸ Afsnittet er en analyse af De Økonomiske Råds arbejdsrapport "Den effektive beskatning af opsparingsafkast i Danmark", skrevet af Jesper Gregs Linaa (DØRS), Lars Haagen Pedersen (DØRS) og Peter Birch Sørensen (Danmarks Nationalbank).

man benytter indbetalingen til livrenten, jo længere tid udnytter man den lavere afkastbeskatning, og derved opnår man en lavere effektiv beskatning.

Ved LVU + 20 % forudsættes det, at de betaler topskat fra en alder af 35 år, hvorfor deres effektive beskatning er væsentligt lavere, grundet den forhøjede fradragsret, de opnår (pga. topskatten) ved indbetalingen, og den lavere skat, de skal betale ved udbetalingen (da de ikke ligger i topskat ved pensionering).

Ved LVU + 100 %, er grunden til, at det er muligt for denne gruppe at opnå en negativ effektiv på marginal beskatning, at de udskyder deres topskat ved at gøre brug af indbetalingerne til livrente og dermed opnå en lavere beskatning ved udbetalingen. Dog har de ved pensionstidspunktet opnået en pensionsudbetaling over bortfaldsgrænsen og opnår derved en negativ effektiv marginal beskatning, da de alligevel ikke ville have været berettiget til sociale ydelser.

Ved LVU + 200 % betaler de topskat både ved indbetalings- og udbetalingstidspunktet, hvorfor PAL-skatten på de 15,3 % er den eneste faktor, der har en betydning for udregningen af den effektive marginale beskatning.

Som man kan se af nedenstående tabel¹⁹, sker den reduktion i den effektive marginale beskatning, hvis den ekstra opsparing sker ved indbetaling via livrente fremfor en fri opsparing. Derfor kan det konkluderes, at det giver bedre mening for personer i KVMU og LVU at indbetale på en livrente frem for en fri kapitalindkomstpligtig opsparing frem til fem-syv år før pensionering (da der i det her papir er taget udgangspunkt i en pensionsalder på 65 år), hvor de bør stoppe indbetalingen og foretage den i fri opsparing.

¹⁹ Afsnittet er en analyse af De Økonomiske Råds arbejdspapir "Den effektive beskatning af opsparingsafkast i Danmark", skrevet af Jesper Gregs Linaa (DØRS), Lars Haagen Pedersen (DØRS) og Peter Birch Sørensen (Danmarks Nationalbank).

Tabel 5: Reduktion i forventet effektiv marginal afkastbeskatning ved placering i livrente frem for kapitalindkomstskattepligtig opsparing (pct. point)

Positiv kapitalindkomst under 40.000 kr., ingen boligstøtte

Alder	Ufaglært Faglært KMU	LVU	LVU + 20 pct.	LVU + 100 pct.	LVU + 200 pct.
25	13				
30	12	12	12	32	22
35	11	11	16	34	22
40	10	11	24	35	22
45	8	9	24	37	22
50	6	8	25	40	22
55	3	3	26	44	22
60	-2	-2	27	51	22

Delkonklusion

Overordnet set kan det konkluderes, at det er langt mere fordelagtigt at spare op på en livrente for topskatteydere.

Gruppen, der har den laveste effektive marginale beskatning er gruppen LVU + 100 %, hvor de har den forhøjede fradragsret ved indbetaling på livrenten, fordi de er i topskat (som tidligere nævnt i en alder af 35 år), og udbetalingen af pensionen kommer ud til en lavere beskatning. Denne gruppe vil som tidligere nævnt alligevel ikke være berettiget til sociale ydelser grundet størrelsen på udbetalingen af deres pensioner.

Personer, der ikke er i topskat i deres erhvervsaktive alder, KMVU og LVU, vil altid opleve en højere effektiv marginal beskatning af deres opsparing. Hvorfor ovenstående beviser påstanden om, at den mest fordelagtige pensionsopsparing for dem er aldersopsparingen, da der her som tidligere nævnt ikke sker modregning i diverse sociale ydelser, og man stadig har muligheden for at drage fordel af den lavere PAL-skat på 15,3 %.

Hvordan er de forskellige faggrupper stillet ved pensionering?

Denne opgave vil belyse ovenstående med nogle forskellige cases ud fra indkomstgruppe, alder og nuværende og fremtidig opsparing. De følgende cases er taget med udgangspunkt i finansministeriets faktaark "Skattelempler for familietyper", hvor der vil blive taget udgangspunkt i en HK'er, en LO'er og en funktionær, da det vurderes, at det er repræsentativt for opgaven med en analyse med udgangspunkt i personer i lav- og mellemindkomstgruppen.²⁰

Da der er så stor forskel på, hvad den enkelte har af muligheder/ønsker til pensionstilværelsen pga. alder ved fratrædelse, geografi, gæld og investeringsvalg, vil der i beregningerne blive antaget nogle ting.

Beregningerne vil laves ud fra følgende forudsætninger:

- Lønindkomsterne er taget fra Finansministeriets faktaark "Skattelempler for familietyper"²¹.
- HK'eren har en indbetalingsprocent på 11,5 til pension med eget bidrag på $\frac{1}{3}$ ²².
- LO'eren har en indbetalingsprocent på 12 til pension med eget bidrag på $\frac{1}{3}$ ²³.
- Funktionæren har en indbetalingsprocent på 17,1 til pension med eget bidrag på $\frac{1}{3}$ ²⁴.
- Personerne bor i Københavns Kommune med en skatteprocent på 36²⁵.
- De forskellige indkomstgrupper, der er nævnt ovenfor, skal ses som den gennemsnitlige indkomst frem til pensionsalderen.
- Folkepensionsalderen er 69 år.

²⁰ https://fm.dk/media/15865/Faktaark_Skattelemplerforfamilietyper.pdf

²¹ https://fm.dk/media/15865/Faktaark_Skattelemplerforfamilietyper.pdf

²² https://fm.dk/media/15865/Faktaark_Skattelemplerforfamilietyper.pdf

²³ https://fm.dk/media/15865/Faktaark_Skattelemplerforfamilietyper.pdf

²⁴ https://fm.dk/media/15865/Faktaark_Skattelemplerforfamilietyper.pdf

²⁵ <https://www.skm.dk/skattetal/satser/danmarkskort-over-kommuneskatter/#/kommune/koebenhavn>

- HK'eren og LO'eren starter med at spare op til pension i en alder af 23 år, og funktionæren 25 år.
- Udbetalingen fra ATP sættes til 15.000 kr. årligt.
- Ingen af personerne i indkomstgruppen har gæld ved pensionering.
- Der tages udgangspunkt i livsvarig livrente med et afkast på 5,5 %, som er gennemsnittet jf. Samfundsforudsætningerne, fastlagt af Finans Danmark og Forsikring & Pension i efteråret 2019. Grundet et forsigtighedsprincip, er der her taget højde for formueafkast, investeringsomkostninger og forventet inflation.
- Ratepensionen strækker sig over 20 år.

Analysen vil tage udgangspunkt i nedenstående scenarier:

	HK'er på mindsteløn	LO'er	Funktionær
Årlig Indkomst	243.500 kr.	408.550 kr.	614.100 kr.
Arbejdsgiver- pension	18.652 kr.	32.684 kr.	70.007 kr.
Eget pensionsbidrag	9.326 kr.	16.342 kr.	35.003 kr.
Indkomst til AM-bidrag	234.174 kr.	392.208 kr.	579.097 kr.
AM-bidrag	18.733 kr.	31.376 kr.	46.327 kr.
Indkomst til beskatning	215.441 kr.	360.832 kr.	532.770 kr.
Trækprocent	36.73 %	36.73 %	36.73 %
Løn efter skat	136.309 kr.	228.298 kr.	337.083 kr.

HK's medlemmer består af mange faggrupper, som bl.a. er kontorfolk, trafik- og jernbaneansatte, butiksansatte osv. Det er også en af de organisationer, der har en stor del af de lavtlønnede i Danmark, og der tages derfor udgangspunkt i denne gruppe.

I beregningen tages der først udgangspunkt i, at der alene indbetales til ratepensionen, og efterfølgende kommer en beregning, hvor der tages udgangspunkt i at fylde aldersopsparingen op med overløb til ratepensionen for at se, hvilke konsekvenser det har for den enkelte, hvis der ikke bliver taget stilling til placering af pensionsmidlerne:

Indkomst før pensionering 243.500 kr. pr år.

Indbetaling på pension i 27.978 kr. pr. år

alt

Udbetaling fra 164.485 kr. pr. år.

Jf. Bilag 3

ratepension

Ovenstående beregninger af arbejdsgiverordningerne er regnet ud fra følgende:

$$\text{Formel: } K_n = i * \frac{((1+(r*s))^{n-1})}{(r-s)}$$

$$\text{Ratepension} = 27.975 * \frac{((1+(4,4 \% * 0,847))^{46-1})}{(4,4 \% * 0,847)} = 3.289.706,95$$

$$3.289.706/20 = \underline{164.485}$$

K_n = fremtidsværdien

i = løbende indskud

r = renten pr. termin

s = skatten ($100 - 15,3 = 84,7$)

n = antal terminer

Ratepensionen deles over 20 år og er under normale omstændigheder investeret under udbetalingsperioden. Derfor bliver beløbet til udbetalingen normalt genberegnet hvert år. Dog er der i denne opgave taget udgangspunkt i det opsparede beløb ved pensionering fordelt over det ønskede antal år, ratepensionen udbetales over.

Indkomst ved pension HK'eren		Pr. år.
Ratepension udbetaling		164.485 kr.
ATP		15.000 kr.
Folkepensionstillæg		
Fradragsberettiget pension i alt	179.485 kr.	
Bundfradrag	89.700 kr.	
Beregningsgrundlaget for folkepensionstillægget	<u>89.785 kr.</u>	
Reduktion i folkepensionstillæg (30,9 %)	27.743 kr.	
Pensionstillæg (fratrullet 27.743 kr.)		62.042 kr.
Folkepension		78.216 kr.
ATP og arbejdsgiverpension		164.485 kr.

Pensioner i alt før skat	<u>304.743 kr.</u>
Trækprocent	36,71 % ²⁶
Indkomst efter skat	<u>192.871 kr.</u>

Som det kan ses ud fra ovenstående beregning, vil personen blive modregnet ca. 27.743 kr. i offentlige ydelser pr. år, hvilket svarer til en brandbeskatning på 16,8 %. Ovenstående beløb på de 27.743 kr. svarer ca. til det nettoindskud, HK'eren hvert år under hele indbetalingsperioden har sparet op til pension.

Hvis man kigger på, hvor stor en indkomst HK'eren vil have på pension, i forhold til hvis han var i arbejde, ses det tydeligt, at grundet deres lave løn og folkepensionen + tillæggets størrelse vil denne indkomstgruppe drage fordel af pensionering og opnå en højere udbetaling ved pensionering.

I sammenligningen tages der udgangspunkt i indkomsten efter skat, da man ikke betaler 8 % i arbejdsmarkedsbidrag af pensionsmidlerne.

Her kan det ses, at HK'erens indtægt efter skat var ca. 136.000 kr., hvor indkomsten ved pensionering er ca. 193.000 kr. Det er ca. 57.000 kr. mere udbetalt pr. år, hvilket svarer til en månedlig ydelse på ca. 4.600 kr.

Ud fra ovenstående analyse kan det konkluderes, at den mest optimale pensionsopsparing for denne indkomstgruppe er at optimere indbetalingen på aldersopsparingen, hvorfor der i næste eksempel tages udgangspunkt i denne med indskud på 5.300 kr. pr. år fra det 23. leveår med overløb til ratepension frem til fem år før folkepensionsalderen. Aldersopsparing tillader, at der kan indbetales op til 52.400 kr. om året, når der er mindre end fem år til folkepension, hvorfor det fulde indskud på pension (27.975 kr.) indsættes på denne.

HK'eren

²⁶ Satsen er taget ud fra Københavns Kommune i år 2021
<https://www.skm.dk/skattetal/satser/danmarkskort-over-kommuneskatter/#/kommune/koebenhavn>

Indkomst før pensionering	243.500 kr. pr år.
----------------------------------	--------------------

Indbetaling på pension i	27.978 kr. pr. år
---------------------------------	-------------------

alt

Udbetaling fra	745.413 kr. i alt	Jf. Bilag 4
aldersopsparing		

Udbetaling fra	125.007 kr. pr. år.	Jf. Bilag 4
-----------------------	---------------------	-------------

ratepension

Ud fra ovenstående kan beregningen af modregningen i de offentlige pensioner belyses nedenfor:

Indkomst ved pension HK'ern		Pr. år.
Ratepensionsudbetaling		125.007 kr.
ATP		15.000 kr.
Folkepensionstillæg		
Fradragsberettiget pension i alt		140.007 kr.
Bundfradrag		89.700 kr.
Beregningsgrundlaget for		
folkepensionstillægget		<u>50.307 kr.</u>
Reduktion i folkepensionstillæg (30,9 %)		15.544 kr.
Pensionstillæg (fratrullet 15.544 kr.)		64.479 kr.
Folkepension		78.216 kr.
ATP og arbejdsgiverpension		125.007 kr.

Pensioner i alt før skat	<u>267.702 kr.</u>
Trækprocent	36,71 % ²⁷
Indkomst efter skat	<u>169.428 kr.</u>

Som det kan ses af ovenstående beregning, er brandbeskatningen væsentligt lavere ved at gøre brug af indbetalingen på aldersopsparingen, da denne ikke indgår i beregningens grundlaget for folkepensionstillægget. Brandbeskatningen er på ovenstående eksempel på 15.544 kr., hvilket svarer til 12,4 %

Ved ovenstående eksempel vil personen have ca. 169.000 kr. efter skat udbetalt fra løbende pensioner, hvilket betyder, at det er 33.000 kr. mere udbetalt om året, end da personen var i arbejde. Hvis man sammenligner det med eksempel 1, vil personen have 23.433 kr. mere udbetalt om året efter skat i 20 år, hvilket i alt giver ca. 468.660 kr. Hvis man tager eksempel 2, vil personen have en aldersopsparing svarende til 745.413 kr., hvilket betyder, at personen har fået ca. 276.753 kr. mere ud af at opspare på en aldersopsparing.

Dog skal man være opmærksom på, at indbetalingen til en aldersopsparing vil resultere i, at personen opnår et mindre fradrag igennem arbejdslivet og dermed vil opleve at få mindre udbetalt. Det vurderes dog, at det først er de sidste fem år, hvor der alene sker indbetaling til aldersopsparing, at det for alvor vil kunne mærkes.

LO

Hvis man går op i indkomstniveau og tager udgangspunkt i den gruppe, der i opgaven bliver omtalt som LO'ere, er billedet et lidt andet.

²⁷ Satsen er taget ud fra Københavns Kommune i år 2021
<https://www.skm.dk/skattetal/satser/danmarkskort-over-kommuneskatter/#/kommune/koebenhavn>

Indkomst før pensionering 408.550 kr. pr år.

Indbetaling på pension i alt	49.026 kr. pr. år
-------------------------------------	-------------------

Udbetaling fra ratepension	288.259 kr. pr. år.	Jf. Bilag 5
-----------------------------------	---------------------	-------------

Indkomst ved pension LO'eren		Pr. år.
Ratepension udbetaling		288.259 kr.
ATP		15.000 kr.
Folkepensionstillæg		
Fradragsberettiget pension i alt		303.259 kr.
Bundfradrag		89.700 kr.
Beregningsgrundlaget for folkepensionstillægget		
		<u>213.559 kr.</u>
Reduktion i folkepensionstillæg (30,9 %)		65.989 kr.
Pensionstillæg (fratrullet 25.500 kr.)		22.030 kr.
Folkepension		78.216 kr.
ATP og arbejdsgiverpension		288.259 kr.
Pensioner i alt før skat		<u>388.505 kr.</u>
Trækprocent		36,71 % ²⁸
Indkomst efter skat		<u>245.884 kr.</u>

Det giver en brandbeskatning på 65.989 kr., hvilket svarer til 22,8 %.

²⁸ Satsen er taget ud fra Københavnskommune i år 2021
<https://www.skm.dk/skattetal/satser/danmarkskort-over-kommuneskatter/#/kommune/koebenhavn>

Denne gruppe vil også opnå en højere udbetaling på 17.000 kr. efter skat over de første 20 år på pension.

Hvis man derimod ser på den mest optimale løsning for indkomstgruppen med indbetaling på aldersopsparing med overløb til ratepension igen, vil det se således ud:

LO'eren

Indkomst før pensionering 408.550 kr. pr år.

Indbetaling på pension i alt 49. 026 kr. pr. år

Udbetaling fra aldersopsparing 745.413 kr. i alt Jf. Bilag 6

Udbetaling fra ratepension 204.304 kr. pr. år. Jf. Bilag 6

Indkomst ved pension HK'eren		Pr. år.
Ratepension udbetaling		204.304 kr.
ATP		15.000 kr.
Folkepensionstillæg		
Fradragsberettiget pension i alt		219.304 kr.
Bundfradrag		89.700 kr
Beregningsgrundlaget for folkepensionstillægget		
		<u>129.604 kr.</u>
Reduktion i folkepensionstillæg (30,9 %)		40.047 kr.
Pensionstillæg (fratrullet 25.500 kr.)		47.973 kr.

Folkepension	78.216 kr.
ATP og arbejdsgiverpension	204.304 kr.
Pensioner i alt før skat	<u>330.493 kr.</u>
Trækprocent	36,71 % ²⁹
Indkomst efter skat	<u>209.169 kr.</u>

Her vil personen opleve 'kun' at have 91 % af deres nuværende indtægt ved pensionering. Dog har de også en aldersopsparing på ca. 745.000 kr. efter skat til at supplere indtægten.

Hvis man sammenligner med eksempel 1 (LO'er med ratepension alene), vil han her have en højere løbende udbetaling efter skat på 720.000 kr., og ved eksempel 2 (LO'er med aldersopsparing med overløb til ratepension) vil han have 745.000 kr., hvilket giver 25.000 kr. mere udbetalt efter skat, når han er over pensionsalderen.

Hvis man her tager højde for det mindre fradrag, kunderne opnår ved at indbetale til aldersopsparing, er det for denne indkomstgruppe stort set ens, hvordan pensionerne fordeles.

Hvis man kigger på den sidste indkomstgruppe, som er funktionæren, vil man kunne se løbende udbetalinger på pension jf. nedenstående skema, hvor man kan se pensionen dele sig over både ratepension og livsvarig livrente. For at have det bedst mulige sammenligningsgrundlag beregnes ratepensionen over 20 år, og den livsvarige livrente over 25 år.

Funktionæren

²⁹ Satsen er taget ud fra Københavns Kommune i år 2021
<https://www.skm.dk/skattetal/satser/danmarkskort-over-kommuneskatter/#/kommune/koebenhavn>

Indkomst før pensionering	641.100 kr. pr år.
----------------------------------	--------------------

Indbetaling på pension i alt	105.010 kr. pr. år
-------------------------------------	--------------------

Udbetaling fra ratepension	319.654 kr. pr. år.	Jf. Bilag 7
-----------------------------------	---------------------	-------------

Udbetaling fra livsvarig livrente	169.970 kr. pr. år.	Jf. Bilag 7
--	---------------------	-------------

Her kan det konkluderes, at med en samlet pensionsindbetaling på 489.624 kr. + ATP vil de opnå en så høj indkomst ved pensionering, at de ikke vil være berettiget til nogle tillæg ud over folkepensionen. Folkepensionstillægget frafalder helt ved en årlig udbetaling fra pensionerne på over 374.600 kr.

Delkonklusion

Som det kan ses af ovenstående beregninger, har det væsentlig betydning for den indkomst, man opnår som pensionist, hvordan ens pensionsmidler bliver placeret op til en vis indkomst. For lav- og mellemindkomstgruppen kan det ses, at der i ovenstående bliver modregnet en del i folkepensionstillægget.

Der, hvor der sker mindst modregning, er i eksemplerne, hvor man maksimerer indbetalingerne til aldersopsparingen med overløb til livrente.

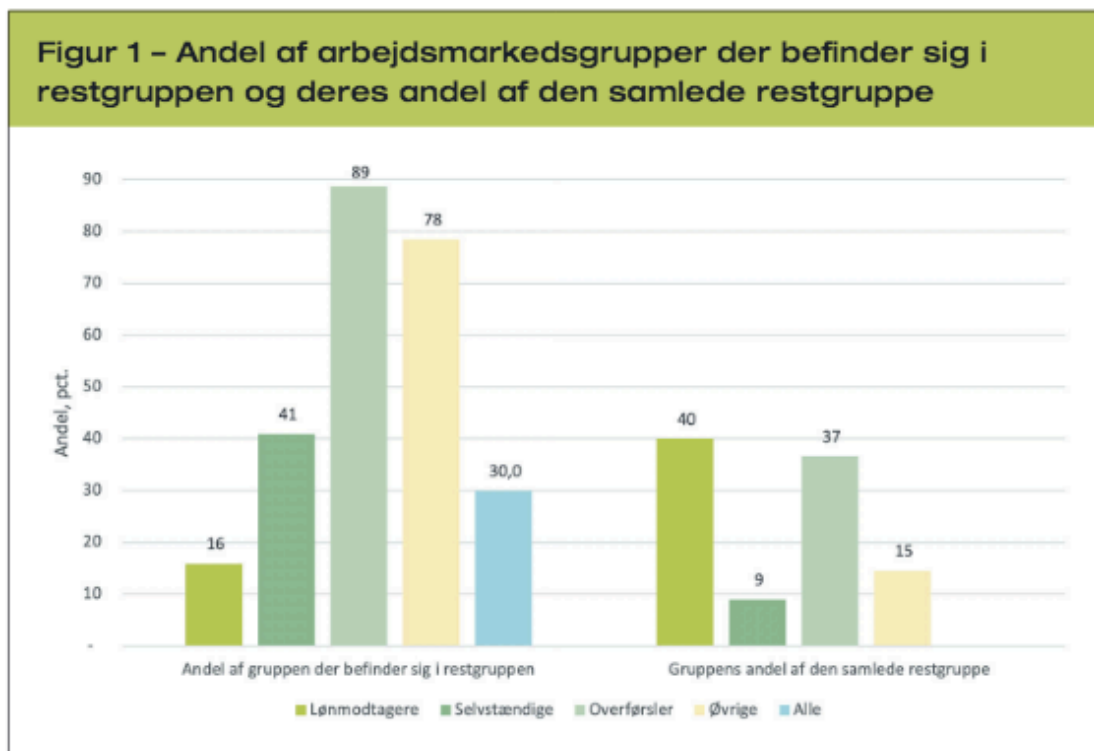
Free-ridere-problematikken

Et af de helt store spørgsmål, der er tilbage, er, om det i sidste ende kan betale sig at spare op til pension, når der sker modregning i alle de private pensionsindbetalinger med undtagelse af aldersopsparingen.

Ifølge ATP's undersøgelse³⁰ får såkaldte 'free-ridere', der ikke sparer op til pension, en højere livstidsindkomst.

³⁰ <https://www.atp.dk/dokument/200-free-ridere-der-ikke-sparer-op-til-pension-faar-en-hojere-livstidsindkomst>

Som tidligere nævnt er der stadig en stor gruppe, der ikke indbetaler til pension, heriblandt selvstændige, folk på overførselsindkomster og andre, der ikke er tilknyttet arbejdsmarkedspensioner. De kaldes også restgruppen, da de ved pensionering ikke vil have nogen eller en tilstrækkelig pensionsopsparing, hvilket betyder, at de er afhængige af de offentlige ydelser som pensionstillæg, boligstøtte, varmetilskud, ældrecheck mv. Fordelingen af restgruppen kan ses på nedenstående graf³¹:

Her kan man se, at andelen af selvstændige, der ikke indbetaler til pension, ligger på hele 41 %, og lønmodtagere på 16 %. I Danmark har vi en stor andel af selvstændige, og især disse to nævnte grupper vurderes at have råd til at indbetale til pension. Der kan være forhold, der gør, at det kan være sværere for selvstændige i start up-fasen at indbetale til pension, men det vurderes også, at der er en stor gruppe, som aktivt har fravalgt denne del.

³¹ <https://www.atp.dk/dokument/200-free-ridere-der-ikke-sparer-op-til-pension-faar-en-hoejere-livstidsindkomst>

Hvor meget mere har denne gruppe så i forhold til en, der sparer op?

Hvis man sammenligner to personer med en indkomst på 350.000 kr. om året, hvor den ene igennem livet har indbetalt 12 % til pension, vil personen have, hvad der svarer til 312.000 kr. mindre at leve for gennem livet, i forhold til den anden, der ikke sparer op til pension. Se nedenstående beregning³²:

Tabel 1 – Livstidsindkomsten med og uden indbetaling til en arbejdsmarkedspension			
	Intet bidrag til pension	Bidrag på 12 pct. til pension	Difference
Indkomst inkl. pension	350.000	350.000	
Samlet bidrag til pension	0	42.000	
Nettoindkomst i 50 år som erhvervsaktiv	235.900	212.300	-23.300
Årlig udbetaling fra offentlig pension	180.500	154.400	
Årlig udbetaling fra private pensioner (eksklusive ATP)	0	100.500	
Nettoindkomst 18,4 år som pensionist	130.000	176.400	46.600
Samlet difference – 50 år som erhvervsakt. (i forhold til 0 pct. pension)			-1.166.100
Samlet difference – 18,4 år som pensionist (i forhold til 0 pct. pension)			853.700
Nettoeffekt på livstidsindkomst			-312.300

Man kan dermed diskutere retfærdigheden af, at dem, som har økonomisk mulighed for at spare op til pension, men undlader det, skal have lov til at lade være, og dermed bliver dem, som sparer op til deres egen pension straffet, da de både skal finansiere deres egen pension og de andres. Men når det så er sagt, kan det med ovenstående konkluderes at der er et hul i det danske pensionssystem og specielt personer med de laveste indkomster, ville drage større fordel af ikke at spare op til pension.

Differencering af pensionsindbetalingen/forsikring i de forskellige pensionsselskaber

Der findes mange forskellige pensionsselskaber, og nogle af selskaberne, som f.eks. Pensam og Sampension, rummer de offentligt ansatte, mens andre selskaber, som Velliv, PFA, Danica Pension og Pension Danmark, har de privatansatte. Hvert selskab har nogle forskellige måder, hvorpå man indbetaler til pension.

³² <https://www.atp.dk/dokument/200-free-ridere-der-ikke-sparer-op-til-pension-faar-en-hoejere-livstidsindkomst>

Ved nogle af selskaberne har man selv retten til at bestemme, hvordan pensionerne skal fordeles, og ved andre er det bestemt ud fra ens overenskomst.

Hvis man kigger på de 'offentlige' pensionsselskaber som Pensam og Sampension, betaler de primært ind på en livsvarig livrente. Grunden til, at indbetalingen sker på netop denne pensionsform, er et ønske om, at folk er sikret en livslang udbetaling og dermed et indkomstgrundlag resten af livet. I den offentlige sektor finder man dog en stor del af de lavtlønnede personer som f.eks. social- og sundhedsassistenter, pædagoger og kommunalt ansatte.

Her kan det jf. ovenstående beregning konkluderes, at det ikke er den mest favorable indbetaling til pension, og dermed diskuteres, hvorvidt det er fair, at denne ordning er forudbestemt,

Hvis man derimod kigger på private ordninger, som f.eks. Velliv og PFA, deler de sig ind i to forskellige kategorier, som har en stor del af den gruppe med mellemindkomst og høj indkomst. Her vil man opleve, at de primært vil indskyde maks. på ratepensionen med overløb til livrente.

Dog giver selskaberne også mulighed for at indskyde på aldersopsparinger, hvis de forskellige medlemmer ønsker det, og dermed er pensionsselskaberne mere fleksible.

Pension Danmark, som typisk har håndværkere og folk i servicefaget med lidt lavere indkomster, fordeler deres medlemmers indbetalinger til pension, ud over de forskellige pensionstyper der findes, aldersopsparing, ratepension og livrente.

Pension Danmark er et af de selskaber, der har valgt at fylde indbetalingen til aldersopsparing op og derefter fordele medlemmernes indbetalinger på ratepension og livrente, hvilket vurderes at være det mest optimale for den indkomstgruppe.

Ud over pensionerne har pensionskasserne også lavet nogle forskellige forsikringer til en favorabel pris for deres medlemmer. Der er overordnet fire forskellige forsikringer, som alle kan have stor betydning for den enkeltes/hustandens økonomi.

Forsikringerne er:

- Død
- Tab af erhvervsevne
- Kritisk sygdom
- Sundhedsforsikring

Når man får tildelt en arbejdsgiverordning, vil alle ovenstående forsikringer med undtagelse af sundhedsforsikring være en del af pakken. Forsikringerne skal sørge for, at der er et økonomisk sikkerhedsnet, hvis man skulle dø, blive kritisk syg eller tabe erhvervsevnen helt eller delvist.

Ved forsikringen på død og kritisk sygdom er udbetalingen fra de forskellige pensionselskaber stort set ens. Det er dog forskelligt, hvor meget man har mulighed for at ændre og forhøje dækninger, alt efter hvilket selskab man er i.

Hvis man er i de 'private' selskaber som PFA, Danica og Velliv, vil man opleve, at mulighederne for at ændre i pensionsdækningerne er langt større, end hvis man er i Pensam, Sampension og Pension Danmark.

Behovet for en dødsdækning opstår oftest, når et par vælger at gældsætte sig sammen, som f.eks. ved boligkøb. I mange tilfælde vælger man at købe en bolig i en prisklasse, hvor det ikke vil være muligt at sidde alene med gælden, og man er derfor afhængige af hinandens indtægt.

Måden, hvorpå man kan sikre, at man har råd til at blive boende/tid til at sælge huset, hvis en af parterne dør, er igennem de dødsforsikringer, der følger med pensionerne, og det er derfor vigtigt, at man kan justere dem efter behov.

Ved kritisk sygdom går forsikringen ind og dækker, hvis man skulle blive ramt af en sygdom jf. nedenstående billede³³:

³³ <https://letpension.dk/produktet/letsikringvedkritisksygdom>

- Større blodprop i hjertet
- Hjerteroperation på grund af svær kranspulsåreforkalkning (bypass/ballonudvidelse (PCI))
- Kronisk hjertesvigt med svære symptomer og nedsat funktionsevne
- Livstruende rytmeforstyrrelser med indoperation af ICD-enhed
- Hjerterklapoperation på grund af hjerteklapfejl
- Hjerneblødning/blodprop i hjernen (apopleksi)
- Sækformet udvidelse af hjernens pulsårer (aneurisme) eller intrakraniell arteriovenøs karmissh
- Svær sygdom i aorta (hovedpulsåren)
- Cancer (kræft)
- Visse godartede svulster i hjerne og rygmarv
- Dissemineret sklerose (DS)
- Amyotrofisk lateralsklerose (ALS) eller motorisk neuronsygdom (MND)
- Kronisk nyresvigt med behov for varig dialysebehandling
- Større organtransplantation
- AIDS
- HIV-infektion som følge af blodtransfusion eller arbejdsbetinget smitte
- Muskelsvind
- Myasthenia gravis
- Blindhed
- Døvhed
- Parkinsons syge
- Creutzfeldt-Jacobs sygdom
- Blivende følger efter hjerne- eller hjernehindebetændelse
- Følger efter Borrelia og Tick-Borne-Encephalitis (TBE) i nervesystemet efter flåtbid
- Større forbrænding

Som det kan ses, er listen af sygdomme, den går ind og dækker, lang.

Beløbet, der kommer til udbetaling, er et skattefrit beløb, som oftest ligger på 100-500.000 kr. (beløbet kan være meget forskelligt fra selskab til selskab). Det er meget forskelligt, hvad folk bruger pengene til – det kan være alt fra at indfri noget gæld, så de har den udgift mindre at bekymre sig om, til ombygninger i hjemmet, hvis sygdommen gør, at der er brug for det, eller til at købe sin partner fri fra arbejdet i en periode. Hvis man f.eks. har små børn, kan det være nødvendigt med det sidste, hvis man pludselig har en syg partner og er alene om at skulle passe børnene.

Den tredje forsikring, som er ved tab af erhvervsevne, er den helt store joker.

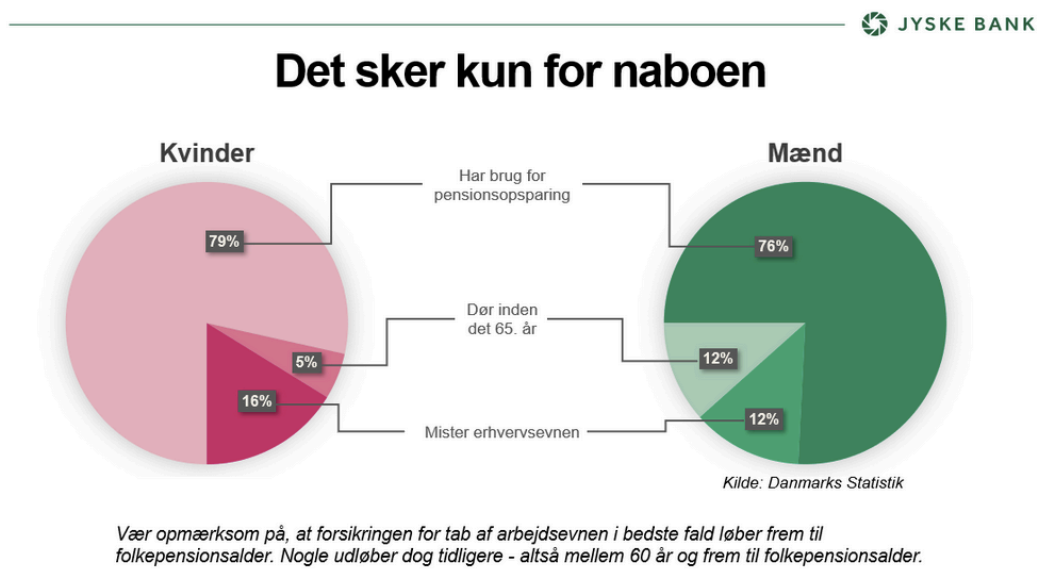
Det er en forsikring, der kan sørge for, at du kan få op til 80 % af din løn udbetalt, hvis du mister arbejdsevnen.

Der er ved denne forsikring meget stor forskel på, hvilke krav der skal være opfyldt for at få den udbetalt. Hvis man kigger på de private selskaber, udbetaler de denne forsikring, hvis man bliver 50 % uarbejdsdygtig eller mere.

Perioden, hvor man er uarbejdsdygtig, kan variere fra at være i en periode til at være resten af livet. Det, selskaberne udbetaler mest til, er personer, der går ned med stress, eller folk, der får hjernerystelser og ender på sygedagpenge.

Ved de offentlige pensioner og Pension Danmark udbetaler de kun denne forsikring, hvis man får tilkendt førtidspension. Problemet med førtidspension er, at du ikke kan få det tilkendt, hvis du er under 40 år³⁴, hvilket gør, at der er en stor gruppe på 20-40 år, der betaler til en forsikring, de alligevel ikke kan få. Derudover er det en ydelse, det kan være meget langvarigt og svært at få tilkendt – selv hvis man er over 40 år. Derfor vurderes det, at forsikringen ikke er ligeså, som den er ved de private selskaber.

Hvor mange der får brug for deres dødsdækninger og tab af erhvervsevnedækninger, kan man se ud fra nedenstående figur³⁵:

³⁴ <https://www.borger.dk/pension-og-efterloen/Foertidspension-oversigt/Hvem-kan-faa-foertidspension-og-seniorfoertidspension>

³⁵ Jyske Bank, internt dokument

Figuren viser, at der er 5 % kvinder, som dør, inden de når pensionsalderen, og 12 % mænd. Hvis man ser på tab af arbejdsevne, er tallet oppe på 16 % for kvinderne, og 12 % for mænd, hvorfor det kan konkluderes, at det ikke kun sker for naboen. Derfor kan ovenstående forsikringer være væsentlige for den enkeltes/hustandens økonomi.

Sundhedsforsikringen er en forsikring, der gør at den enkelte har mulighed for at komme på privathospital ved sygdomsforløb og få tilskud til kiropraktor, fysioterapeut og meget mere. De fleste arbejdsgivere er interesseret i at betale sådan en ordning til deres medarbejdere, da den kan være med til at sikre, at de hurtigere kommer tilbage til arbejde igen efter et sygdomsforløb.

Som tidligere nævnt er det meget forskelligt, hvilke vilkår og størrelse på dækningerne man kan opnå ved de forskellige pensionsselskaber.

Hvis folk har helbredet til det, har man altid mulighed for at oprette/supplere dækningerne privat igennem sin bank, der har aftaler med de forskellige pensionsselskaber. Fordelen ved det er, at de ikke er afhængige af arbejdsgiver og dermed ikke risikerer, at forsikringerne bliver opsagt, hvis man stopper eller bliver opsagt på arbejdet. Ulempen er, at forsikringerne er væsentligt dyrere.

Delkonklusion

Placeringen af pensionsmidlerne via arbejdsgiverordningerne er ikke altid op til den enkelte selv at bestemme, men der findes en række selskaber, som sørger for at optimere indbetalingerne bedst muligt i forhold til indkomsten.

Der er dog stor forskel på, hvad selskaberne gør ved indbetalingerne, og hvilke vilkår de tilbyder på forsikringsdelen. Hvis man kigger på forsikringsdelen, er der en tildens til, at gruppen med lav- og mellemindkomst også er dem, der har de dårligste vilkår for forsikringer og dermed bliver nødt til at sætte flere penge af i deres rådighedsbeløb til at købe forsikringerne privat.

Hvordan udbetaler man sine pensioner mest optimalt ved pensionering?

En ting er at skulle spare op til alderdommen, men hvad så når man når folkepensionsalderen og skal til at udbetale pensionerne?

Skal man benytte sig af sin frie opsparing først, nedsparre i huset eller påbegynde udbetalingen fra diverse pensioner? Det er et stort spørgsmål, der rejser sig, og hvor gennemskueligt er det egentlig, når det kommer til stykket?

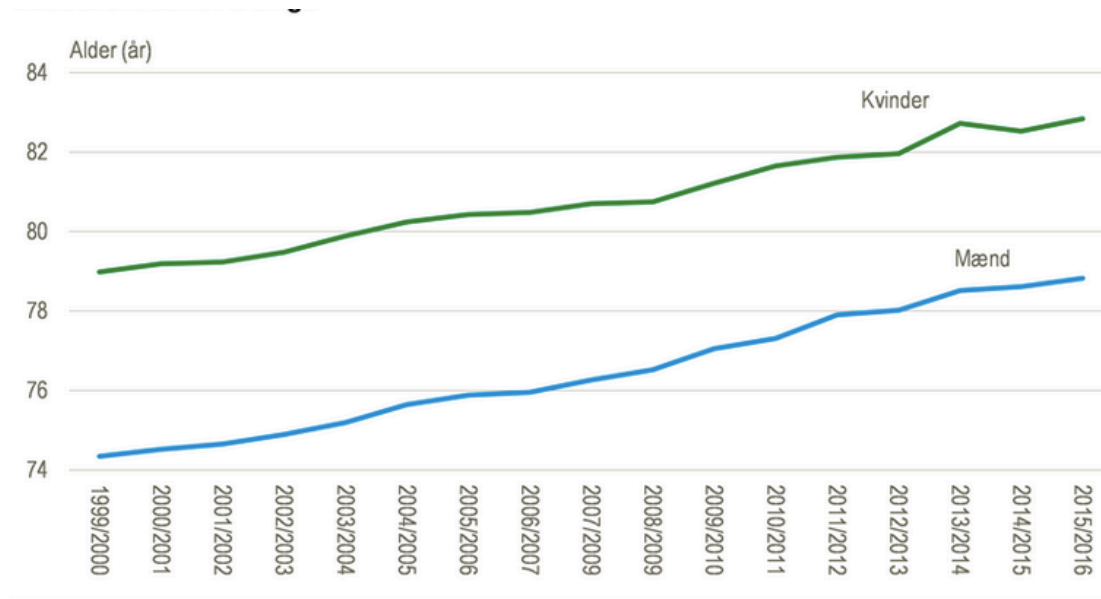
Det er et vigtigt emne, og der er mange ting, man skal have med i sine overvejelser for at kunne træffe den rigtige beslutning. Konsekvenserne for ikke at træffe de rigtige beslutninger er, at det kan resultere i, at man kan blive modregnet i diverse tilskud, man ellers kunne have været berettiget til.

Når man skal til at gå på pension eller lægger en pensionsplan, er det vigtigt, at man tager stilling til følgende:

1. Hvor længe lever vi?

Det er et af de spørgsmål, som man ikke kan besvare, da ingen ved, hvor gamle de bliver. Men det, man ved, er, at vi generelt leve længere og har et bedre helbred end de tidligere generationer. Det kan ses i en undersøgelse lavet af Danmarks Statistik jf. nedenstående tabel³⁶:

³⁶ <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=23488>

Figuren viser, at den gennemsnitlige levealder for mænd er 79,3 år, mens den for kvinder er 83,2 år. Hvis man kigger tilbage i tiden, er den gennemsnitlige levealder steget med omkring tre år siden 1990,³⁷ hvilket er en meget høj stigning. Det er også en af grundene til, at regeringen løbende er inde at lave ændringer for, hvornår man kan gå på folkepension, da ældrebyrden bliver større, jo længere vi lever.

2. Hvornår kunne man tænke sig at gå på pension?

Som det er nævnt ovenfor, så ændrer regeringen udbetalingsalderen for folkepensionen, men også reglen for, hvornår man kan få ens private pension og arbejdsgiverordninger ud.

Hvis ordningen er oprettet før 1. maj 2007, kan ens private ordninger komme til udbetaling ved 60 år. Hvis den er oprettet inden udgangen af 2017, er det fem år før folkepensionsalderen, og den nyeste ændring er tre år før folkepensionsalderen. Grunden til, at regeringen løbende ændrer retningslinjerne for private pensionsopsparinger er, at folk så ikke har mulighed for at forbruge pengene inden

³⁷ <https://www.danskerhverv.dk/presse-og-nyheder/nyheder/danskerne-lever-langere-og-far-flere-ar-pa-pension/>

folkepensionsalderen og dermed bliver afhængige af statens støtte, men også for at holde folk længere på arbejdsmarkedet.

Når det er sagt, er det vigtigt, at man tager en beslutning om, hvornår man kunne tænke sig at gå på pension, da det også har en betydning for valg af udbetalinger ved pension.

3. Hvor meget kunne man godt tænke sig at have, når man når pensionsalderen?

Hvor meget bruger man egentlig, når man går på pension? Det kan være et spørgsmål, der kan være rigtig svært at tage stilling til.

Generelt viser undersøgelser, at man bør have ca. 80 % af sin indtægt, når man når pensionsalderen. Grunden til, at man siger 80 %, er, at der er nogle udgifter, som frafalder, når man går på pension, såsom, a-kasse, fagforening og arbejdsmarkedsbidrag. Derudover vil folk heller ikke have de samme transportudgifter til arbejde længere, hvorfor man vil opleve, at rådighedsbeløbet vil være nogenlunde uændret, hvis man kan opretholde en indtægt svarende til ca. 80 % af ens normale lønindtægt³⁸.

Optimal pensionsudbetaling

Da der er så stor variation i, hvad folk har af forventninger til levealder, hvornår de kunne tænke sig at gå på pension, og hvor stort deres forbrug igennem pensionstiden er, er der ikke én anbefaling til en pensionsplan.

Når man når pensionsalderen, har de fleste en vis formue fordelt i frie midler, pensionsmidler og evt. bolig. Fordelingen kan differentiere meget alt efter tilfældigheder og aktive valg, så som at have prioriteret egen bolig, man helt eller delvist har afviklet gælden i. Her spiller tilfældigheder også en rolle. Hvis man har købt et hus i Sønderjylland, må man formode, at boligens værdi over de seneste 20-30 år ikke er steget lige så meget, som hvis man havde købt et i Region Hovedstaden.

³⁸ <https://danicapension.dk/privat/mit-liv/ny-kunde/oekonomi-som-pensionist>

Derudover spiller det også en stor rolle, hvordan man har valgt at forvalte sine penge frem til pensionsalderen – om man har brugt dem frem for at spare op, og om muligheden for at kunne spare op har været der.

På trods af det velfærdsamfund, vi har i Danmark, er der stor forskel på indkomstgrupperne og det rådighedsbeløb, den enkelte har igennem arbejdslivet.

Når man ser på at optimere pensionsalderen, er det altid en fordel at realisere de midler, hvor man kan opnå det laveste afkast efter beskatning.

Dog er det vigtigt, at man også har modregningsreglerne in mente.

Man kan tage udgangspunkt i, at en pensionist har midler stående i følgende:

- Frie midler, kontant indestående
- Nedsparring i boligen
- Frie midler i et åbent depot
- Ratepension
- Aldersopsparing

Frie midler, frit depot samt nedsparring i boligen

Vilkårene for indestående midler har med tiden ændret sig, fra at man fik en positiv rente, til at renten blev 0 %. I dag oplever man, de fleste steder, at renten for størstedelen af ens indeståender er -,006 %, hvorfor det giver god mening, at man i starten af sin pensionsalder benytter sig af det indestående, man måtte have.

Derudover giver det god mening at få aktiveret ens 'mursten'. Mange har igennem årene frem til pensionsalderen bestræbt sig på at blive helt eller delvist gældsfri i deres hus. Idéen om at være gældsfri kan for mange give god mening, da de på den måde kan sikre lavere leveomkostninger ved pensionering.

Dog er erfaringen, at mange har brug for nedsparring i huset, når de når pensionsalderen, da pensionsmidlerne ikke rækker. Det også giver god mening at aktivere ens formue i huset, da renten er meget lav, og der er mulighed for at anvende 30 års afdragsfrie lån.

Når det kommer til det åbne depot, er beskattningen af det ikke så fordelagtig som ved en pensionsopsparing. Her er der nemlig aktieavancebeskatning på 27 % af de første 56.500 kr. af det positive afkast og 42 % af alt over. Til sammenligning betaler man 15,3 % i PAL-skat af pensionerne. Derfor giver det mening af sælge ud af depotet til den lave beskattning hvert år og bibeholde pensionsmidlerne længst muligt.

Ratepension

Da vi ved fra tidligere afsnit, at ratepensionen giver modregning i diverse ydelser, og man dermed risikerer at blive brandbeskattet, er netop denne ordning svær.

Ratepensionen bliver alene PAL-beskattet (15,3 %), hvorfor det taler for at lade denne ordning stå længst muligt, hvis man har muligheden for det. Dog kan vi også se i afsnittet, at den effektive marginalbeskatning af fradragsberettigede pensioner giver en højere marginalbeskatning, hvilket betyder, at hvis man lader ordningen stå for at opnå en højere udbetaling, vil den på udbetalingstidspunktet give en større modregning i de sociale ydelser. Derfor må det konkluderes, at det giver bedst mening for gruppen med lav- og mellemindkomst at lade denne ordning begynde udbetalingen ved pensionering og strække den ud over flest mulige år, alternativt omdanne den til en livrente.

Aldersopsparingen

Aldersopsparingen bliver også kun PAL-beskattet, hvorfor det vurderes, at det vil være bedst at lade denne stå længst muligt, da man dermed kan drage fordel af det afkast, den kan give, indtil de frie midler er opbrugt. Aldersopsparing giver som tidligere nævnt heller ikke modregning i de offentlige ydelser, hvorfor det vurderes, at det er den sidste, man bør starte udbetaling fra, så vidt det er muligt.

Delkonklusion

Det kan være svært at tage stilling til, hvad der er bedst at gøre, når det kommer til ens midler ved pensionering, da præferencerne for, hvordan folks pensionstilværelse skal være, er forskellige. Det vurderes dog, at hvis man er i lav- eller mellemindkomstgruppen, kan det bedst betale sig at påbegynde fradragsberettigede

pensioner som livsrente og ratepension med det samme for at minimere den effektive marginale beskatning mest muligt.

De kan med fordel suppleres med evt. opsparede midler i åbent depot/nedsparing i huset eller andet indestående.

Dermed kan det konkluderes, at det giver bedst mening, så vidt det er muligt at udskyde udbetalingen af aldersopsparingen og dermed gøre gavn af den lave beskatning længst muligt.

Pension systemets kompleksitet i et rådgivnings perspektiv

Hvis man ikke har en uddannelse eller stor viden inden for pensionsområdet, kan det være svært at gennemskue, hvad den optimale løsning i forhold til pension, vil være for den enkelte.

Mange danskere tænker ikke nødvendigvis videre over deres pensionsordning, andet end at de ved at der sker en indbetaling, men hvad den omfatter og hvordan den er fordelt er ikke noget der bliver tænkt videre over.

Med tiden er der blevet sat meget mere fokus på pensionsområdet, hvilket betyder at flere personer ønsker at modtage rådgivning omkring dette.

Men er det offentligssystem så komplekst i forhold til alle de ekstra tillæg, man kan opnå ud over folkepensionen, at selv selskaberne risikere at rådgive forkert på området? For at belyse dette er der i opgaven blevet interviewet en række bankrådgiver der primært sidder med pension samt nogle pensionsspecialister i en bank jf. Bilag 9.

I interviewet kan det ses at alle har rådgivet omkring pension i mellem 10 – 30 år og de over de seneste 10 år, har oplevet stigende efterspørgsel på området.

Grunden til de vurderer der har været stigende interesse på området, er at de vurderer at folk er blevet mere bevidste om, hvordan de ønsker deres pensionstilværelse skal være og i takt med at folkepensionsalderen løbende forhøjes. Derudover mener de, at der generelt i samfundet er kommet meget mere

fokus på pensionsdelen, da informationsgraden i medier, nyheder osv. Er blevet mere tilgængeligt.

I interviewet bliver der spurgt ind til hvor meget sammenspilsproblematikken fylder for dem i hverdagen, hvilket tydeligt kan ses at det fylder en del, det kan dog også ses her at, det der primært bliver taget højde for i rådgivningen er folkepensionstillægget. Alle rådgiverne vurderer at det er et komplekst system og at de ikke er særligt, gennemsigtigt for kunderne. I deres rådgivning er der mest fokus på folkepensionstillægget og de vurderer derfor at der er en potentiel chance for at de kan komme til at rådgive forkert, hvis man tager de andre Tillæg med i betragtningen.

I den sidste del af interviewet bliver de spurgt ind til, deres holdning til at grænsen for aldersopsparingen er blevet nedsat og hvilket konsekvenser de mener det vil have for lav/mellem indkomstgruppen.

Her kan det ses at de godt kan se fornuften i, at regeringen ønsker at folk skal indbetale til en pensionsordning med en løbende udbetaling, for at sikre folk har en selvbetalt indkomst i løbet af hele deres pensionsalder, dog vurderer de også at det har store konsekvenser for særligt personer i lav/mellem indkomstgruppen, da det er denne ordning de drager størst fordel af.

Delkonklusion:

Som det kan ses af ovenstående, vurderes det Danske pensionssystem ikke til at være særligt gennemsigtigt. Risikoen ved at have et system der ikke er gennemsigtigt er at der er risiko for at den enkelte helt fravælger ekstra pensionsopsparing eller at der sker fejl i rådgivningen ved indbetalingen.

Derudover vurderer den gruppe af specialister og rådgiver, at det ud fra deres synspunkt er ærgerligt for særligt gruppen med lav/mellem indkomst at regeringen har sænket loftet for indbetalingen på aldersopsparingen.

2025-planen

I 2017 lavede regeringen en 2025-plan, "Aftale om flere år på arbejdsmarkedet".

Meningen med planen er, at den skal gøre op med de sammenspilsproblemer, som tidligere er beskrevet i opgaven, for personer i lav- og mellemindkomstgruppen.

Derudover ønsker regeringen med denne plan at få folk til at blive længere på arbejdsmarkedet og sikre sig, at tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet sker ud fra det korrekte grundlag for den enkelte.

Regeringen har lavet tre forslag for at påvirke ovenstående.

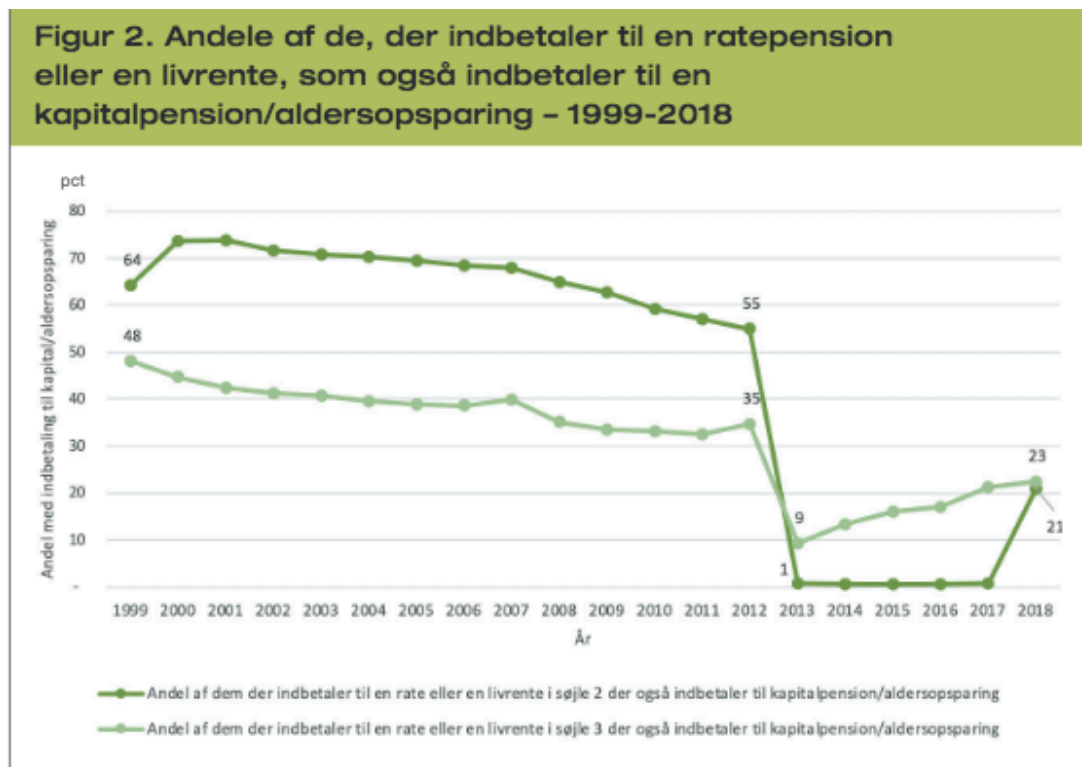
Forslagene er som følge:

- Ændre den eksisterende aldersopsparing til en 'ny aldersopsparing' for at gøre den mere favorabel i forhold til sammenspilsproblematikken.
- Give fradrag for op til 17.000 kr. ved indbetalinger på pensioner til personer med en indkomst over 300.000 kr. og jobfradrag for personer med en indkomst under 300.000 kr.
- Lave en obligatorisk pensionsopsparing for personer, der ikke har en pensionsopsparing, eller hvor den eksisterende er meget begrænset.

Den nye aldersopsparing

Siden 2025-planen blev vedtaget, er der allerede en stor del af tiltagene, der er trådt i kraft som den 'nye aldersopsparing'. Baggrunden for den var som sagt at aflede nogle af sammenspilsproblemerne, som personer i lav- og mellemindkomstgruppen havde ved at opspare på fradragsberettigede pensionsordninger. Derudover ønskede regeringen, at aldersopsparingen skulle give mulighed for at blive udbetalt som en livrente eller ratepension, så man spreder udbetalingen ud over en større del af pensionsalderen, frem for det alene er en sumudbetaling.

Aldersopsparringen har dog aldrig fundet vej helt ind til danskernes hjerter. Hvis man ser på, hvor stor en andel der blev indbetalt til aldersopsparringens forgænger, kapitalpensionen, er der her væsentlig forskel på, hvor meget de forskellige ordninger blev/bliver brugt jf. nedenstående tabel:

Note: Figuren viser andelen af de der inden for søjle 2 og søjle 3, som indbetalte til en ratepension eller en livrente, og som også indbetalte til en kapitalpension/aldersopsparring i samme søjle.

Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2020

Figur³⁹

Her kan man se, at andelen af indbetalinger i 2012 til kapitalpension for personer, der også betalte til ratepension eller livrentepensioner (søjle 2 og 3), var henholdsvis 55 % og 35 %. Denne faldt drastisk i forbindelse med indførelsen af aldersopsparringen, hvor den var helt nede at ramme 1 % af arbejdsgiverordningerne (søjle 2) og 9 % af de private ordninger (søjle 1), som dog blev forhøjet over årene frem til den 'nye' aldersopsparring, hvor indbetalingen var oppe på henholdsvis 21 % og 23 %.

³⁹ <https://www.atp.dk/dokument/203-aldersopsparringens-popularitet-vokser-men-indbetalingerne-er-smaa>

Niveauet er dog meget lavt, og grunden til dette skyldes tildels, at kapitalpensionen var en fradragsberettiget ordning. Ved at regeringen lavede den om til en aldersopsparing uden fradragsret, blev incitamentet til at indbetale til denne ordning fjernet for folk i topskat. Derudover kan det være sværere for folk at forstå fordelene ved at indbetale til en ordning uden fradragsret. Når man kigger på aldersopsparingen isoleret set, har den nogle gode egenskaber, som gør, at regeringen ønsker, at specielt den gruppe mennersker med lavere indkomst skal have gavn af netop denne pensionstype. Når man kigger på de forskellige pensionselskaber, er der nogle, der har taget aldersopsparingen mere til sig end andre. De selskaber, hvor aldersopsparingen er en fast del af pensionsindbetalingerne, er Pension Danmark og Industriens Pension, som også er de steder, de forskellige medlemsgrupper under LO indbetaler til.

Ved den 'gamle' aldersopsparing var det muligt at indbetale op til 29.700 kr. pr. år. Dog valgte regeringen i 2017/2018 at sænke dette loft til 5.000 kr. pr. år. op til fem år før folkepensionsalderen, hvorefter loftet blev forhøjet til 50.000 kr. med mulighed for at indbetale ekstra i årene op til pensionering. Grunden til, at regeringen valgte at nedsætte loftet, var, at de frygtede, at for mange ville gøre brug af den fulde indbetaling til aldersopsparing og dermed ville blive lempeligere beskattet af deres pensionsmidler, da aldersopsparingen som tidligere nævnt ikke giver modregning i diverse offentlige ydelser.

Der kan dog ved denne sænkelse af loftet, stilles spørgsmål ved, hvorvidt det ændrer på sammenspilproblemerne for lavindkomstgruppen, da de på denne måde ikke altid har mulighed for at indeholde hele deres pensionsindbetalinger under 5.100 kr. pr. år, og det giver heller ikke denne indkomstgruppe et incitament til at spare mere op ud over loftet på de ca. 5.100 kr. pr. år. Muligheden for, at man de sidste fem år før folkepensionsalderen kan indbetale ca. 50.000 kr., kan også diskuteres, ligesom det kan diskuteres, hvorvidt folk i lavindkomstgruppen har en økonomi, som gør det muligt at gøre brug af dette tilbud.

Men hvis man ser det fra regeringens synspunkt, er det en optimal løsning, da det tvinger folk til at bruge de andre pensionsformer og sikrer, at der fremadrettet vil være en langt større gruppe mennesker, der ikke vil være berettiget til diverse forskellige ydelser grundet deres indbetaling til fradragsberettigede pensioner.

Ekstra jobfradrag og pensionsfradrag

Regeringen ønsker at give den del af befolkningen med lave indkomster et ekstra jobfradrag. Jobfradraget kan opnås ved en indkomst på over 150.000 kr. og kan maks. udgøre 17.000 kr. Man kan opnå maks. fradrag ved en løn på 207.000 kr.

$$(207.000 - 150.000) * 30 \% = 17.100 \text{ kr.}$$

Grunden til, at man først når fradraget efter 150.000 kr., er, at regeringen kun ønsker at give fradraget til fuldtidsansatte, og at man ved denne grænse skærer de fleste deltidsansatte, folk på supplerende indkomst og studerende med studiejob fra. Jobfradraget aftrappes med 7,25 % for personer med over 300.000 kr., hvor pensionsbonussen kommer ind i billedet.

Hvis man har en indtægt på over 300.000 kr., kan man med pensionsbonussen sikre, at nedtrapning i jobfradraget mindskes. Man har mulighed for at opnå en pensionsbonus svarende til et fradrag på 17.000 kr. ved en pensionsindbetaling på min. 7,25 % af lønnen. Fradraget beregnes dog ud fra den del af indbetalingen, der overstiger 21.700 kr. pr. år.

Eksempel:

Egon har en indtægt på 380.000 kr. om året. Han har hørt, at han mister noget af sit jobfradrag, da han tjener over 300.000 kr., og beslutter sig for at indbetale noget mere til pension, så han kan opnå sit fradrag der i stedet.

Egon vælger derfor at indbetale 32.000 kr. årligt på en ratepension.

Ved en indtægt over 300.000 kr. fradrages der med 7,25 %, hvilket betyder

$380.000 - 300.000 = 80.000$ kr., som der skal fradrages 7,25 % af.

$80.000 * 7,25 \% = 5.800$ kr., som er det fradrag, Egon mister pr. år.

$17.000 - 5.800 = 11.200$ kr.

Ovenstående betyder, at Egon i alt, opnår et ekstra jobfradrag på 11.200 kr.

Heraf betaler Egon 32.000 kr. ind på pension, hvilket betyder, at han opnår en pensionsbonus på:

$(32.000 - 21.700) * 7,25 \% = 747$ kr.

Det betyder, at Egons samlede jobfradrag og pensionsbonus bliver 11.947 kr. For at opnå den fulde pensionsbonus kræver det en indtægt på 534.000 kr. med en pensionsindbetaling på 7,25 % eller en forhøjelse af pensionsindbetalingen med en lavere løn som f.eks. 10 % af 380.000 kr., der også vil give fuld pensionsbonus.

Det vurderes, at jobfradraget giver god mening for den del af befolkningen med lav indkomst. Jobfradraget har den effekt, at specielt den gruppe mennesker vil opleve at få mere udbetalt pr. måned grundet det større fradrag, der frigiver nogle penge til øget forbrug/pension. Dog vurderes det, at pensionsbonussen gavner personer med en højere indkomst på op mod 534.000 kr. mest, da det er den gruppe af mennesker, der opnår den fulde højeste bonus.

Obligatorisk pensionsopsparing

Regeringen ønsker at indføre en obligatorisk pensionsopsparing for den del af befolkningen, der ikke min. indbetaler 6 % af deres indkomst til pension. Dette gælder både for folk på overførselsindkomst og lønmodtagere, men ikke for selvstændige. Ordningen betyder, at der frem til 2026 skal ske en forhøjelse af bidraget, til det rammer 2 % pr. år. Baggrunden for det er at sikre, at en større del af befolkningen skal kunne forsørge sig selv ved pensioneringen.

I regeringens aftale om flere år på arbejdsmarkedet kan man se, at det i 2017 drejede sig om over 750.000 borgere i alderen 25-59 år, der enten ikke indbetalte eller indbetalte meget lidt til en pensionsordning over en femårig periode.

Der kan argumenteres for, at det er den enkeltes eget problem, at de fravælger at spare op til pension, men det danske pensionssystem er opbygget på sådan en måde, at det i sidste ende er staten, der skal punge ud for alle de personer, som ikke selv har prioriteret opsparingen, hvorfor regeringen ønsker at indføre en tvangsopsparing.

Tvangsopsparing vurderes at give god mening for at sikre, at hele den danske befolkning kommer i gang med pensionsopsparing. Det er en naturlig del af den modningsproces, pensionssystemet er i, at gøre pensionssystemet mindre afhængigt af statens ydelser. Dog er indbetalingen til pensionen på de 2 % et meget lille beløb. Hvis man ser på aftalen mellem arbejdsmarkedets parter, ligger indbetalingsprocenten på ca. 12 % samlet set.

Forslag til forbedringer/udvikling i det danske pensionssystem

Det danske pension system, er overordnet et rigtigt godt system.

Men som det er blevet belyst i opgaven, oplever lav/mellem indkomstgruppen særligt, de sammenspilsproblemer der opstår ved ekstra opsparing på fradragsberettiget pensioner. Problemet med modregning og kompleksiteten i systemet skyldes primært, at det danske pensionssystem består af mange forskellige tillæg, som folkepensionstillæg, ældrecheck, boligydelse og varmetillæg. Hvis man lagde de forskellige tillæg sammen og forhøjede bortfaldsgrænsen væsentligt, ville man derved forenkle pensionssystemet og dermed gøre det mere gennemskueligt for den enkelte, samt udligne den effektiv skat.

Derudover er der ikke mange af tillæggene der er formuebestemt, hvilket betyder, at der opstår en ulighed i samfundet. Her er der særligt en gruppe som tidligere beskrevet i opgaven 'free rider' og generelt formuende personer, der

har mulighed for at, have en stor værdi i hus, sommerhus samt frie midler og stadig være berettiget til folkepensionens grundbeløb, folkepensionstillægget samt varmetillæg. Hvilket betyder, at der er en gruppe i Danmark, der opnår nogle offentlig ydelser, som for dem grundet deres formue ikke er nødvendige for at opretholde deres levestandard. Hvorfor en idé til forbedring af pensionerne i Danmark kunne være at medtage en del af folks formuer, når tillæggende beregnes.

Konklusion

Vores pensionssystem er ganske vist et af verdens bedste, men det er også et meget komplekst system, der gør det svært for den enkelte borger at navigere i for finde ud af, hvad der giver bedst mening at gøre i forhold til pensionsindbetalingerne samt udbetalingerne ved pensionering.

Vores system er bygget op omkring de 3 søjler, den første søjle består af de offentlige pensioner. Som er en række tillæg, der primært er indkomstbestemt og enkelte af tillæggene er også formuebestemte. Reglerne for hvornår/hvor meget man kan opnå af de forskellige tillæg, er komplekse hvorfor det kan være svært for den enkelte at navigere i. Derudover risikere primært den gruppe af danskere i lav/mellem indkomst at blive brandbeskattet af, deres private/arbejdsgiver administreret pensionsordninger som udgør søjle 2 og 3, grundet sammenspilsproblemerne. Jo tættere på pensionsalderen de indbetaler til deres pensioner jo højere effektiv beskatning sker der.

Regeringen er fuldt bevidst om de sammenspilsproblematikker, der er i dag. Med 2025-planen var meningen, at der skulle ske nogle ændringer på dette område for at udligne diverse sammenspilsproblemer. Det vurderes dog ikke, at det lykkedes helt ved de tre lovændringer, tværtimod. Regeringen har gjort incitamentet for pensionsopsparingen for lavindkomstgrupperne mindre ved at sænke indbetalingsloftet på aldersopsparingen. Dog er idéen med en aldersopsparing, der bliver udbetalt over flere år frem for som en engangsudbetaling, en god idé, da det giver den enkelte bedre mulighed for at disponere over beløbet i flere år og ikke blive fristet til at bruge hele beløbet over kort tid.

Hvis man ser på jobfradraget/pensionsbonussen, giver det de lavest betalte i samfundet mulighed for at få lidt ekstra ud af deres penge med et højere fradrag til forbrug/pension. Dog er pensionsbonussen tvetydig. Den giver nemlig et incitament til at spare mere op, men det er fortsat dem med de høje indkomster, der drager størst fordel af det. Som udgangspunkt vurderes det ikke, at lavindkomstgruppen

under 300.000 kr. vil spare yderligere op til pension med baggrund i dette, da de modtager fradraget, uanset om de betaler mere ind til pension eller ej.

Når det kommer til den obligatoriske pensionsordning, er den endnu et skridt mod, at pensionerne i Danmark skal være mere selvstændige og uafhængige af den danske stat, og det giver god mening, at alle skal bidrage hertil. Indbetalingen til denne ordning meget lille, men det vurderes, at den skal ses som en start, der forventes blive udvidet med tiden, hvis indbetalingens procenten hertil forhøjes løbende, vurderes det dog at det ville kunne aflaste den offentlige pensionssystem væsentligt. Det er dog det vigtigt at de selvstændige også blive en del af denne ordning.

Det kan konkluderes ud fra opgaven at den mest favorable opsparing form, økonomisk set for personer med lav/mellem indkomst er aldersopsparing kombineret med frie midler. Det vurderes dog, at det ikke er alle personer der er lige rationelle og dermed ville kunne sætte midler løbene til side igennem livet, på en fri konto uden at gøre brug af dem før pensionering. Hvilket betyder på trods af sammenspilsproblematikken, er det både vigtigt for den enkelte såvel som det er for den danske stat, at indbetalingerne til private pensionsordninger fast holdes. Som det kan ses at beregningerne fortaget i opgaven, sikre de private pensioner en højere levestandard ved pensionering for den enkelte, hvorfor det vurderes, at opsparing til pension ikke altid kan gøres op krone for krone.

Det vurderes at personer i lav/mellem indkomst, oplever store økonomiske konsekvenser af sammenspils problemerne i det danske pensionssystem. Overordnet set er det, denne gruppe der har de dårligste forudsætninger til at sparret op til pension, da denne gruppe også generelt er dem der har de dårligste pensionsaftaler med arbejdsgiver, de risikere at indbetalingen går ud over beskæftigelsesfradraget samt, de opnår den største effektive SKAT af deres pensionsmidler.

Kildekritik

Renten på 5,5% som der tages udgangspunkt i, i opgaven er sektorens samfundsforudsætninger for globale aktier. Her kan man diskutere om man kan lave de samfunds forudsætninger, da der også kan være lange perioder med lave renter. Derudover er det svært at spå om hvordan markedet udvikler sig.

Litteraturliste

Artikler og publikationer

Forfatter/udgiver: Finansministeriet

Udgivelses år: 2017

Titel: Det danske pensionssystem nu og i fremtiden

Forlag: Finansministeriet

Forfatter/udgiver: De Økonomiske Råds arbejdspapir skrevet af Jesper Gregs Linaa (DØRS), Lars Haagen Pedersen (DØRS) og Peter Birch Sørensen (Danmarks Nationalbank).

Udgivelses år: 2010

Titel: Den effektive beskatning af opsparingsafkast i Danmark

Forlag: Det økonomiske råd

Forfatter/udgiver: Faktum/ ATP

Udgivelses år: 2020

Titel: Free rider der ikke sparer op til pension får en højere livstidsindkomst

Forlag: ATP

Forfatter/udgiver: Pensionskommissionen

Udgivelses år: 2015

Titel: Det danske pensionssystem – internationalt anerkendt, men ikke problemfrit.

Forlag: Pensionskommissionen

Forfatter/udgiver: Peter Foxman /Forsikring & pension

Udgivelses år: 2010

Titel: sammenspilsproblemer i pensionssystemet

Forlag: Forsikring & pension

Forfatter/udgiver: Regeringen/ finansministeriet

Udgivelses år: 2017

Titel: Vækst og velstand 2025

Forlag: Finansministeriet

Forfatter/udgiver: Skatteministeriet

Udgivelses år: 2016

Titel: jobfradrag og pensionsbonus vil komme landdistrikterne til gode

Forlag: Skatteministeriet

Kilde referencer

<https://www.atp.dk/dokument/203-aldersopsparingens-popularitet-vokser-men-indbetalingerne-er-smaa>

<https://www.skm.dk/skattetal/satser/danmarkskort-over-kommuneskatte/#/kommune/koebenhavn>

<https://pfa.dk/news-archive/2020/06/11/13/07/mange-danskere-gaar-glip-af-pensionsgevinst/>

<https://finans.dk/privatokonomi/ECE10208799/aeldre-bliver-ved-med-at-bruge-penge-men-deres-forbrug-aendrer-sig/?ctxref=ext>

https://fm.dk/media/15865/Faktaark_Skattelemplerforfamilietyper.pdf

<https://www.ft.dk/samling/20161/almdel/FIU/bilag/132/1769277.pdf>

<https://danicapension.dk/privat/mit-liv/ny-kunde/oekonomi-som-pensionist>

<https://www.atp.dk/dokument/200-free-ridere-der-ikke-sparer-op-til-pension-faar-en-hoejere-livstidsindkomst>

https://fm.dk/media/15865/Faktaark_Skattelemplerforfamilietyper.pdf

Bilag

Bilag 1,2,3,4,5,6,7,8 findes i vedhæftet Excel fil.

Bilag 9

Interview John Hansen, pensionsspecialist bank

Hvor mange år, har du rådgivet omkring pension?

Siden 1980 som rådgiver og fra 2002 på fuld tid i mit nuværende job

Hvordan oplever du efterspørgslen på pension i år 2021, end hvis man kigger 10 år tilbage?

Den har været stigende, over de sidste mange år.

Hvad kender du til sammenspilsproblematikken og hvor meget fylder den i din rådgivning?

Den fylder noget, men mindre end den har gjort. Jeg oplever at flere kunder ikke vil være afhængig af fx folkepensionstillægget og derfor selv sparer op

hvor møder du de største udfordringer?

Hvis det skal opgøres ud fra ren matematik, så er der en større gruppe af mennesker for hvem en pensionsopsparing ikke nødvendigvis er den bedste måde at spare op på

hvor gennemsigtig synes du reglerne på dette område er?

Jeg oplever ikke at de er særlige gennemsigtige.

vil du vurdere at der er en risiko for at du kunne rådgive forkert ved personer i lav/mellemindkomstgruppen, grundet kompleksiteten i det? **Ja, den risiko kan let være tilstede. Derfor starter jeg altid med at afklare med kunden hvor vidt der skal regnes med folkepensionstillægget i den løsning vi laver.**

Kender du til hvilke offentligheder der er og hvordan bruger du dem i din rådgivning?

Det vil jeg mene – dog tager jeg aldrig højde for de særlige tillæg til pensionsister (brilletilskud varmetilskud og lignende småydelser)

Hvad er din holdning til at loftet på indbetalingen til aldersopsparingen er blevet nedsat, og vurderer du at der er nogle specifikke indkomstgrupper det går ud over?

Ja, det mener jeg faktisk. For mig at se burde der være langt større mulighed for at spare op på aldersopsparing, alene med den fordel der ligger i afkastbeskatningen. Det ville være langt bedre for en del mennesker at spare op på denne måde. Det er dels mere simpelt at forstå, ville være ude over at det for nogle betyder at beskatningen ved udbetalingen (når modregningen i FP tillægget indregnes) er højere end fradragsværdien ved indbetalingen. Man kunne gøre det muligt for folk under en given indkomst at indbetale mere på aldersopsparing

Trine B. Pensions specialist i bank.

- Hvor mange år, har du rådgivet omkring pension?

Det har jeg gjort siden 1995

- Hvordan oplever du efterspørgslen på pension i år 2021, end hvis man kigger 10 år tilbage?

Der er en meget større interesse for området. Medierne lyser meget mere på området end for 10 år siden, hvilket gør at kunderne bliver opmærksomme på det. Det er dog stadig de færreste kunder, der efterspørger det af sig selv, men de er beviste om, at det er vigtigt.

Undersøgelser viser også, at hvis kunderne skulle bruge en time på rådgivning i banken, så ville det være pension/forsikring den skulle bruges på, og når man så spørger, hvorfor de bare booker et møde, er svaret, at de ved det er vigtigt, men får det bare ikke gjort, og at de egentlig ønsker, at deres rådgiver siger, at nu er det nu. Unge mennesker er blevet meget mere obs på det end tidligere – de tvivler på, at der er offentlige ydelser til dem, og derfor beviste om, at de selv skal spare op.

- Hvad kender du til sammenspilsproblematikken og hvor meget fylder den i din rådgivning?

Jeg har dagligt samspilsproblematikken med i min sparring med rådgiverne, så ja den er en naturlig del i mit arbejde

- hvor møder du de største udfordringer?

De største udfordringer er kunder, der ikke har indtægt i topskatten med modregning i pensionstillægget på udbetalingstidspunktet. Hvis disse kunder indskyder yderligere på pension med fradrag i bundskatten, betyder det at deres udbetaling sker i "topskatten" pga. modregning i pensionstillægget.

- hvor gennemsigtig synes du reglerne på dette område er?

Reglerne er ikke gennemsigtige, og det er utroligt svært for kunden at finde rundt i, og forstå.

Vil du vurdere at der er en risiko for at du kunne rådgive forkert ved personer i lav/mellemindkomstgruppen, grundet kompleksiteten i det?

Nu sidder jeg jo ikke selv med kunder, men ja, der er en risiko for at vores rådgivere kommer til at rådgive kunderne forkert. Derfor er det også vigtigt, at vi får skrevet vores kommentarer, så vi kan dokumentere, hvilket grundlag kunden har valgt at gøre som han gør.

Kender du til hvilke offentligheder der er og hvordan bruger du dem i din rådgivning?

Jeg kender til offentlig ydelser, men da det ikke er alle vi har med i vores rådgivning, er det hovedsageligt dem vi har med, jeg arbejder med i det daglige. Derudover kender jeg til en del andre, men absolut ikke alle, da der er rigtig mange ydelser i mange forskellige situationer.

Hvad er din holdning til at loftet på indbetalingen til aldersopsparingen er blevet nedsat, og vurderer du at der er nogle specifikke indkomstgrupper det går ud over? Loftet er jo den størrelse det er ift spekulation, så jeg min holdning er at det er et vilkår, men møg irriterende

Ellbjørg – tidligere pensions ansvarlig bank

- Hvor mange år, har du rådgivet omkring pension?

Siden 2005-2006 hvor jeg startede med at være ansvarlig for pension i Jyske Bank på Kgs. Nytorv

- Hvordan oplever du efterspørgslen på pension i år 2021, end hvis man kigger 10 år tilbage?

Interessen synes større i dag og måske det også er fokus på investeringsdelen, der har skabt større interesse omkring pension?

- Hvad kender du til sammenspilsproblematikken og hvor meget fylder den i din rådgivning?

Ja, jeg kender samspilsproblematikken. Den er svær at gennemskue og vores systemer er ikke gearet til at håndtere denne del.

- hvor møder du de største udfordringer?

På forsikringsiden af pensionsrådgivningen. Det er en udfordring at få folk til at forstå de store konsekvenser det har, såfremt de ikke er godt nok dækket.

- hvor gennemsigtig synes du reglerne på dette område er?

De løbende ændringer der kommer på pensionsområdet fremmer ikke lysten til at spare ekstra op. Man bliver i tvivl om, hvornår man får pengene og om det kan betale sig pga. modregningerne i det offentlige. Hvorfor jeg vurderer at reglerne ikke er særlige gennemsigtige.

- vil du vurdere at der er en risiko for at du kunne rådgive forkert ved personer i lav/mellemindkomstgruppen, grundet kompleksiteten i det?

Ja helt klart. Der er en del ydelser der er bestemt af formue og indkomst og det er ikke alt vores systemer tager højde for her.

- Kender du til hvilke offentligydelse der er og hvordan bruger du dem i din rådgivning?

Ja det gør jeg og jeg bruger dem i rådgivningen på den måde, at kunden skal beslutte sig på, hvor vidt de tror på de stadig er det, når de kommer på pension eller ej. Dog er det primært folkepensionstillægget vi tager højde for i rådgivningen og ikke boligstøtte, varmetillæg mv.

Hvad er din holdning til at loftet på indbetalingen til aldersopsparingen er blevet nedsat, og vurderer du at der er nogle specifikke indkomstgrupper det går ud over?

Det skaber mindre interesse for en del mennesker at spare op til pension

(lavindkomsterne) og dermed bliver de ringere stillet på sigt og skal forsørges af staten i stedet.

Christina Hansen – Rådgiver bank

Hvor mange år, har du rådgivet omkring pension?

Mere end 15 år

- Hvordan oplever du efterspørgslen på pension i år 2021, end hvis man kigger 10 år tilbage?

Kunderne er meget mere bevidst om at selv skulle forsikre sig og spare op til pension. Det interesserer også kunderne mere. Er sikker på medierne også har en indflydelse samt de løbende ændringer på f.eks. efterlønnen og at folkepensionsalderen bliver sat op.

- Hvad kender du til sammenspilsproblematikken og hvor meget fylder den i din rådgivning?

I min rådgivning tager jeg altid højde for modregning af folkepensionstillæg, i efterlønnen, sociale ydelser etc., da jeg synes det er meget relevant både i forhold til hvor meget kunderne skal spare op til pension og på hvilken pensionskonto. Tager også højde for skat nu og i pensionsperioden.

- hvor møder du de største udfordringer?

At kunderne er nervøse for om regeringen kan finde på at ændre reglerne, så de bliver hårdere ramt når, de går på pension hvis de selv opspare mere.

- hvor gennemsigtig synes du reglerne på dette område er?

Jeg synes ikke reglerne er gennemsigtige, slet ikke for den enkelte borger.

- vil du vurdere at der er en risiko for at du kunne rådgive forkert ved personer i lav/mellemindkomstgruppen, grundet kompleksiteten i det?

Der er vel altid en risiko, men synes jeg har godt styr på reglerne. Ikke altid lige nemt at følge med, da reglerne/grænserne ofte ændres.

- Kender du til hvilke offentliggydelser der er og hvordan bruger du dem i din rådgivning?

Jeg kender til de fleste og hvordan de påvirkes af frie midler, pensionsmidler og løbende udbetalinger. Jeg bruger det aktivt i min rådgivning hvor det giver mening.

- Hvad er din holdning til at loftet på indbetalingen til aldersopsparingen er blevet nedsat, og vurderer du at der er nogle specifikke indkomstgrupper det går ud over?

Jeg synes det giver mening, at regeringen godt vil have at borgerne spare op til livsvarig pension og der her er mulighed for størst årlig indbetaling med fuldt fradrag. Tænker målet er, at borgerne kan forsørge sig selv hele pensionsperioden og ikke kun de første år. Kr. 5.400 årligt på Aldersopsparing er ikke meget, så en lille forhøjelse, men ikke op til kr. 52.400, da mange så kun vil opspare her og derved ikke har til hele pensionsalderen, samt det ikke giver modregning i folkepensionstillægget.